

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
ФАКУЛЬТЕТ ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА
КАТЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ МИСТЕЦТВА

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
другого магістерського рівня вищої освіти

на тему: **Міждисциплінарна спрямованість творчості
Івана Семесюка**

Виконала: студентка II курсу магістратури,
групи МТІМ/23, заочної форми навчання,
спеціальності 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»,
освітньо-наукової програми «Мистецтвознавство.
Теорія та історія мистецтва»

ТІТОВА ДАР'Я ЄВГЕНІВНА

Керівник: доктор мистецтвознавства, професор
СЕЛІВАЧОВ МИХАЙЛО РОМАНОВИЧ

Рецензентка: доктор філософії з культурології,
науковий співробітник Інституту проблем
сучасного мистецтва

ПОЛЯКОВА МАРИНА ВОЛОДИМИРІВНА

Київ – 2025

АНОТАЦІЯ

Тітова Д.Є. «Міждисциплінарна спрямованість творчості Івана Семесюка».

Робота на здобуття освітнього рівня «магістр» за ОНП «Мистецтвознавство. Теорія та історія мистецтва». – НАОМА, Київ, 2025.

Мета кваліфікаційної роботи полягає в систематизації творчих здобутків у різних галузях мистецтва такого сучасного українського митця та культурного діяча як Іван Семесюк. Проаналізовано та систематизовано творчий шлях митця, здійснено періодизацію його діяльності. Визначено види його мистецької роботи та чи синтезуються вони. Розглянуто контркультуру як явище в українському культурному колі та місце митця в ньому. Терміни «міждисциплінарність» та «інтердисциплінарність» в контексті дослідження подано у значенні багатопрофільності митців, тобто мається на увазі опанування декількох видів мистецтв, але без обов'язкової умови застосування їх одночасно, тобто синтез мистецтв не є обов'язковою умовою.

Перший розділ «Історіографія. Методи. Терміни» покликаний у стислій формі охарактеризувати доступність літератури та інших джерел на обрану тему. Також зазначені методи, які використовувались при дослідженні та подана термінологія.

У другому розділі «Життєвий та творчий шлях» досліджується біографічна складова. За хронологією побудовані такі підрозділи – дитинство та отримання освіти, рання творчість. Останньою частиною йдуть хронологічні межі від Революції Гідності, що почалася у 2013 році, до сьогодення. Розкриваються основні художні проєкти, в яких Іван Семесюк брав участь.

Третій розділ «Аналіз творчості та світогляду» розкриває дослідження впливів на митця, його естетичні вподобання та їх дію на мистецький продукт. Також розглянуто погляди митця на різні аспекти життя в Україні. Проведено огляд інших сучасних українських міждисциплінарних митців.

Наукова новизна дослідження полягає у першому всебічному, систематизованому розгляді різних аспектів творчої діяльності інтердисциплінарного митця Івана Семесюка.

Практичне значення дослідження полягає у можливості його подальшого використання у вивченні питань контркультури, багатопрофільності митців, або як додаткові методичні матеріали до лекцій з сучасного мистецтва.

Матеріали кваліфікаційної роботи *апробовані* у статті «Постмайданні рефлексії у творчості Івана Семесюка» (Вісник Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури, 2024. С. 88-95), а також тез доповіді «Образ українця у творчості Івана Семесюка» (Розвиток суспільства та науки умовах цифрової трансформації, 2025. С. 283-284)

Дипломна робота написана самостійно та не містить плагіату.

Структура роботи. Основний текст складається зі вступу, трьох розділів, висновків (70 сторінок тексту), списку використаних джерел (51 позиція) та ілюстративного матеріалу (60 ілюстрацій).

Ключові слова: Іван Семесюк, контркультура, багатопрофільність митця, сучасне українське мистецтво

ANNOTATION.

Titova D. ‘Interdisciplinary orientation of Ivan Semesiyuk's creation.

Work for obtaining the educational level of ‘Master’ in the speciality ‘Art History. Theory and History of Art.’ - National Academy of Fine Arts and Architecture, Kyiv, 2025.

The purpose of the qualification work is to systematise the creative achievements in various fields of art of such a contemporary Ukrainian artist and cultural figure as Ivan Semesiyuk. The creative path of the artist is analysed and systematised, and the periodisation of his activities is carried out. The types of his artistic activity and whether they are synthesised are determined. The counterculture as a phenomenon in the Ukrainian cultural circle and the artist's place in it are considered. The terms ‘interdisciplinarity’ and ‘interdisciplinarity’ in the context of the study are used in the sense of multidisciplinary artists, which means mastering several types of art, but without the obligatory condition of using them simultaneously, i.e. synthesis of arts is not a prerequisite.

The first chapter ‘Historiography. Methods. Terms’ aims to briefly describe the availability of literature and other sources on the chosen topic. The methods used in the research and the terminology are also described.

The second section, ‘Life and Creative Path,’ examines the biographical component. The chronology is divided into subsections: childhood and education, early work. The last part covers the chronological period from the Revolution of Dignity, which began in 2013, to the present day. The main artistic projects in which Ivan Semesiyuk participated are described.

The third section, ‘Analysis of Creativity and Worldview’, reveals the study of influences on the artist, his aesthetic preferences, and their impact on the artistic product. It also discusses the artist's views on various aspects of life in Ukraine. An overview of other contemporary Ukrainian interdisciplinary artists is provided.

The scientific novelty of the study lies in the first comprehensive, systematic consideration of various aspects of the creative activity of the interdisciplinary artist Ivan Semesiyuk.

The practical significance of the study lies in the possibility of its further use in the study of counterculture, the multidisciplinary of artists, or as additional teaching materials for lectures on contemporary art.

The materials of the qualification work were tested in the article 'Post-Maidan Reflections in the Work of Ivan Semesiyuk (Bulletin of the National Academy of Fine Arts and Architecture, 2024. P. 88-95), as well as the abstracts of the report 'The Image of a Ukrainian in the Works of Ivan Semesiyuk (Development of Society and Science in the Conditions of Digital Transformation, 2025. C. 283-284)

The thesis is written independently and does not contain plagiarism.

Structure of the work. The main text consists of an introduction, three chapters, conclusions (70 pages of text), a list of references (51 items) and illustrative material (60 illustrations).

Keywords: Ivan Semesiyuk, counterculture, artist's versatility, contemporary Ukrainian art

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ІСТОРИОГРАФІЯ. МЕТОДИ. ТЕРМІНИ.....	10
1.1. Історіографія та джерельна база.....	10
1.2. Методи дослідження.....	12
1.3. Термінологія	13
Висновки до розділу.	14
РОЗДІЛ 2. ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ ТА ТВОРЧИЙ ШЛЯХ.....	16
2.1. Дитинство та навчання	16
2.2. Ранній період творчості.....	17
2.3. Від Революції Гідності до сьогодення.	20
Висновки до розділу	26
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ТВОРЧОСТІ ТА СВІТОГЛЯДУ	29
3.1. Аналіз. Впливи.	29
3.2. Погляди митця.....	59
3.3. Багатопрофільні митці як явище	66
Висновки до розділу	70
ВИСНОВКИ.....	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	78
ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ	83

ВСТУП

Актуальність. На прикладі Івана Семесюка досліджується тенденція багатопрофільності сучасних українських митців. Розуміння основ образотворення в певній мистецькій діяльності часто спонукає митців до опанування одного чи навіть декількох інших галузей мистецтва. Очевидна необхідність осмислення такого явища як міждисциплінарність в творчості діячів українського культурного середовища.

Мета – з'ясування ролі одного виду мистецтв при опануванні інших в контексті сучасного українського медійного ринку; визначення тенденції та спонук українських митців до міждисциплінарності.

Завдання які ставляться при дослідженні:

- виявити, підсумувати, осмислити та систематизувати раніше отримані результати досліджень на дотичні теми;
- проаналізувати мистецький шлях Івана Семесюка;
- визначити фактори впливу на досліджувану персоналію;
- охарактеризувати специфічний художній стиль автора, який проходить крізь усі види його мистецької діяльності.

Об'єкт дослідження – творчість Івана Семесюка.

Предметом дослідження виступає багатопрофільність Івана Семесюка, взаємозв'язок окремих видів його мистецької діяльності.

Методи дослідження зумовлені особливостями доступної джерельної бази. Загалом підхід до вивчення проблеми передбачав поєднання таких наукових методів:

- аналіз робіт попередніх дослідників, що були дотичні до теми;
- біографічний метод;
- порівняльний аналіз інтердисциплінарності Івана Семесюка з іншими українськими митцями;
- системний підхід був застосований задля виявлення загальної тенденції багатопрофільності українських митців.

Наукова новизна роботи впливає з того, що першочергово виявлено брак досліджень на тему багатопрофільності митців. Зокрема:

- впорядковано інформацію про життєвий шлях митця Івана Семесюка;
- проведено комплексний аналіз провідних тем у творчості митця, які об'єднують весь його творчий доробок;
- запропоновані терміни «багатопрофільність», «міждисциплінарність», «інтердисциплінарність» в контексті діяльності митців, що займаються декількома видами мистецької діяльності (живопис, скульптура, декоративне мистецтво, література, музичне мистецтво);
- здійснено порівняння з іншими сучасними діячами культурного кола, що творять більше ніж в одній галузі мистецтва;
- визначено основні джерела впливу на становлення митця, його поглядів та естетичних вподобань;
- запропоновано до подальшого вивчення аспект буддистських практик у творчості митця та як вони сенсовно взаємодіють з українськістю;
- підіймається питання його графічної творчості.

Практичне значення. Результати отримані в ході дослідження можуть бути використані при подальшому розгляді проблематики контркультури в Україні, питання антропології в мистецьких творах художників та митців широкого профілю, при аналізі багатопрофільності мистецького доробку сучасних діячів культурного середовища.

Апробація результатів дослідження була проведена у публікації статті в науковому фаховому виданні «Вісник Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури» від 31.10.2024 та на VIII Міжнародній студентській науковій конференції «Розвиток суспільства та науки в умовах цифрової трансформації» (02.05.2025, м. Кривий Ріг, Україна).

Структура дослідження. Кваліфікаційна робота другого магістерського рівня складається зі вступу, трьох розділів, висновків (70 сторінок тексту), списку використаних джерел (51 позиція) та ілюстративного матеріалу (60 ілюстрацій). Загальний обсяг дипломної роботи – 115 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ІСТОРИОГРАФІЯ. МЕТОДИ. ТЕРМІНИ

1.1. Історіографія та джерельна база

Іван Семесюк та його вплив на споживачів культурного контенту на сьогоднішній день в літературі наукового спрямування широко не висвітлювався. Зазвичай це невеликі есе на тему культурних подій, що відбулися за участю митця. Також дослідження персоналії часто є лише частиною більш глобальної праці на тему мистецьких угруповань, визначних подій, музичних гуртів частиною яких був або є Іван Семесюк.

Згадувати Семесюка в журналістських статтях та іншій публіцистиці почали в контексті творчого об'єднання Союз вольних художників «Воля або смерть», що винайшло та популяризувало такий мистецький напрям як «Жлоб-арт». У контексті цього ідеологічного напрямку у художника бралися інтерв'ю, писалися огляди та статті.

О. Петрова досліджувала сутність та впливи проєкту «Жлоб-арт» у своїй роботі «Соціальний та культурний зміст проєкту Жлобарт»[28]. По-перше вона аналізувала роботу «Жлобологія» – альманах з 33 есе, що були написані діячами української культури, автором та куратором якого виступав Антін Мухарський [26]. До написання книги долучилися такі постаті як: Лесь Подерев'янський, Сергій Жадан, Юрій Андрухович, Іван Малкович, Арсен Савадов, Кузьма Скрябін, Олекса Манн, Іван Семесюк та інші. Робота І. Семесюка «С дньом Рожденія, брат» стала обкладинкою альманаху. В своїй статті О. Петрова розглядає феномен «жлобства» через призму авторів есе та ілюстрацій до книги та підіймає питання контркультури й сміхової культури. Також мистецтвознавицею підіймалась тема цього проєкту в монографічному збірнику «Третє Око. Мистецькі студії». В цій праці авторка досліджує критичний реалізм даного мистецького явища, а також відводить І. Семесюку роль беззаперечного лідера у художньому доробку всього «Жлоб-арту» [29].

Після закриття проєкту «Жлоб-арт» в країні відбулися історичні події, а саме Революція Гідності. Неочевидною, але важливою складовою тих подій

було мистецтво. На майдані відбувалися виступи музикантів, літературні вечори, розміщувалися репродукції робіт сучасних художників. Весь цей мистецький досвід намагалися дослідити, впорядкувати та систематизувати дослідники та дослідниці у своїх наукових працях.

Мистецтво Євромайдану досліджувала культурологиня Н. Мусієнко у своїй праці «Мистецтво Майдану» [23]. В її роботі висвітлені різні діячі культурної сфери та їх діяльність на Майдані Незалежності 2013-2014 років, а також мандрівна виставка, що була створена з майданного мистецтва. В цій праці авторка наголошувала на важливості стратегічного розвитку культурної дипломатії. В контексті дослідження розглядався культурний осередок «Мистецький Барбакан», складовою частиною якого був Іван Семесюк.

У рамках проекту «Майдан: усна історія» журналістки Т. Ковтунович та Т. Привалко для другого випуску збірника «Майдан від першої особи. Мистецтво на барикадах» зібрали інтерв'ю митців різних напрямів, видів та жанрів [14]. Це були спогади присутніх на протестних акціях та фотоілюстрації тамтешньої їхньої діяльності. Видання покликане закарбувати досвід пережитого митцями та зберегти пам'ять про події та учасників. Оповідь Івана Семесюка є частиною розділу «Майдан – це арт» цього збірника та ілюструє його настрої, міркування та позицію з приводу ролі мистецтва на мітингах та протестах.

З літературної та філологічної точки зору діяльність І. Семесюка розглядала дослідниця Н. Ковтонюк у своїй праці «Функції сміху в дискурсі Революції Гідності» [13]. Зокрема аспект психологічно-захисної функції комічного, висміюванню ворога, деконструкції міту «руського міра». Авторка простежує самоіронічні аспекти України та українців у літературній творчості І. Семесюка як прояв антиколоніальної дійсності.

Мистецтвознавець А. Сидоренко у своїх тезах «Деколонізація в українському сучасному мистецтві 2010-х початку 2020-х років» піднімає питання художніх засобів, якими митці опрацьовують історичні

матеріали [41]. Дослідження покликане висвітлити тему деколонізації. Творчість Івана Семесюка згадується в контексті Жлоб-арту та літератури.

Найбільшою джерельною базою для дослідження діяльності та бачень І. Семесюка є його багаточисленні інтерв'ю як в письмовому, так і у відео форматі. В них він ділиться подіями з творчого життя, говорить про антропологічні дослідження, підіймає екзистенційні питання, пояснює власні задуми.

1.2. Методи дослідження

При ознайомленні та опрацюванні творчого доробку такого багатопрофільного митця як Іван Семесюк було застосовано спочатку емпіричний підхід, а потім теоретичний. Було зроблено перехід від конкретного до загального. Першочергово дізнавшись про музичний доробок і створення первинного уявлення про філософію митця подальше дослідження привело до художньої творчості та освіти, що він є випускником Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури. Був помічений патерн – музиканти що вийшли з художньої школи та мають профільну освіту з образотворчого мистецтва. При подальшому розгляді персоналії за допомогою ознайомлення з відео матеріалами, такими як інтерв'ю та подкасти, було виявлено існування літературної діяльності митця. Після опрацювання двох книг авторства І. Семесюка в аудіо форматі було проаналізовано всю мистецьку та культурну діяльність автора загалом.

При опрацюванні отриманої інформації було виявлено брак досліджень наукового спрямування на тему творчого доробку, життєвого шляху досліджуваної особи, багатофункціональності українських митців загалом та Івана Семесюка як митця широкого профілю зокрема. З цього випливає застосування методу порівняння.

1.3. Термінологія

При викладі дослідження була використана термінологія, яка може бути не очевидною, або використана в іншому контексті.

Метафізична особа підприємець – такою лінгвістичною формою назвав себе сам Іван Семесюк [38]. Словосполучення «фізична особа підприємець» має чітко українське смислове навантаження і сприймається як усталена лінгвістична конструкція. Метафізика в даному контексті явно додана задля утворення з першого погляду оксюмору, а з іншої аби підкреслити філософський підтекст того, що особа перебуває «над фізичним».

Деконструкція – розбір якогось усталеного поняття на зіставні частини. «Деконструкція образу» – протилежний за значенням до «конструювання образу» термін.

Деколонізація – термін та тема, яка активно підіймається за останнє десятиліття. Більш широке поняття за «декомунізацію», адже декомунізація має на меті позбування маркерів совєцького періоду, а деколонізація це про весь період перебування України під впливом москви. Термін має широку популярність, проте несе під собою означення України як колонії, з чим не погоджуються деякі історики.

Жлобство – хамуватість в купі з неосвіченістю, грубістю, неактуальністю.

Патерн – повторюваний шаблон, схема, модель. В контексті дослідження використовується на позначення виявлених закономірностей, тенденцій до повторювання досвідів чи явищ.

Персоналія – короткий опис життя та діяльності.

Міждисциплінарність/інтердисциплінарність – використовується на позначення того, що митець опанував декілька видів мистецтв. В даному контексті не мається на увазі застосування декількох видів мистецтв одночасно.

Іншість – підкреслена відмінність, що вживається при порівнянні українців та росіян. Процес розуміння нашої іншості унеможливорює проєкт «русского міра» та «братських народів».

Антигерой – протагоніст в сюжеті, архетиповий персонаж який наділений негативними рисами. В контексті дослідження персонажі в творах Івана Семесюка часто є антигероями.

Мерч – від англійського merchandise – товари. Використовується на позначення продукції з символікою відомої особистості чи організації, яку розповсюджує власник цієї символіки. Семесюкшоп є магазином мерчу Івана Семесюка [39].

Летеринг – малювання літер, не те саме що каліграфія.

Жлоб – малоосвічена, неінтелектуальна людина, яка повністю задоволена своїм життям та не має бажання змінюватись.

Воля або Смерть – гасло яке на прапорах використовували махновці.

Мавпун – те саме що й мавпа.

Висновки до розділу.

В даному розділі було висвітлено та розглянуто проблематику наявності наукових праць з приводу творчості такого митця як Іван Семесюк. Було виявлено, що в науковій літературі ця постать представлена слабо. У першому підпункті розділу перераховано наявні наукові праці мистецтвознавиць та мистецтвознавців, журналісток, культурологинь та філологинь. Коротко подана характеристика кожної висвітленої праці. Також згадано роль текстових та відео інтерв'ю при дослідженні персоналії митця.

Другий підпункт зображає методи проведення дослідження та шлях ознайомлення з творчістю Івана Семесюка. Вказано, що першочергово було відомо про його музичний доробок, пізніше досліджувалась його художня діяльність, навчання в Національній академії образотворчого мистецтва і архітектури, участь в художніх об'єднаннях, громадянська позиція, філософія.

При дослідженні багаточисельних інтерв'ю було виявлено існування літературного доробку митця, та ознайомлено з ним.

У третій частині розділу подаються дефініції, що використовувались при викладі результатів дослідження.

РОЗДІЛ 2. ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ ТА ТВОРЧИЙ ШЛЯХ

2.1. Дитинство та навчання

Іван Леонідович Семесюк народився 21 листопада 1971 року в місті Києві. З самого дитинства перебував у мистецькому середовищі, адже мати майбутнього митця – Семесюк Марина Вадимівна, була художницею в галузі декоративного, стилістично більш народного мистецтва та членкинею Національної спілки художників України. Батько, Семесюк Леонід Іванович, був архітектором. Завдяки батькам в Івана поєдналися два досвіди: мати киянка, а батько з села.

Як згадує сам митець – дитинство він провів в оточенні альбомів ренесансного мистецтва, які його батьки діставали з-за кордону, купували інколи навіть замість їжі [49]. Першим сильним мистецьким враженням, яке вплинуло на майбутнього художника, була творчість одного з найвідоміших представників Північного Відродження, а саме Гієроніма Босха.

Середню освіту І. Семесюк отримав у єдиній на всю Україну академічній середній школі саме образотворчого мистецтва – Державній художній середній школі імені Тараса Шевченка (нині Київський державний художній лицей імені Тараса Шевченка). Школа знаходиться на вулиці Жамбила Жабаєва, що коло Сирецького парку та дитячої залізної дороги в місті Києві. Навчання в цьому закладі покликане визначити до якого виду образотворчого мистецтва у дитини більше хисту та підготувати її до вступу в заклад вищої освіти, а саме до Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури.

Іван Семесюк з дитинства любив малювати та майструвати щось руками, а от точні та технічні науки давалися йому важко, тож художній напрям був обраний не лише через «клановість» родинної діяльності. Хоча сам художник зазначав, що хотів бути археологом [31].

Після закінчення художньої школи в 1997 році Іван Семесюк вступає до Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури. Закінчує

академію за фахом скульптури у 2003 році на рівні магістра, після чого там само закінчує аспірантуру. В ці роки бере активну участь у виставковій діяльності як в Україні, так і за кордоном.

2.2. Ранній період творчості

З середини 2000-х років у середовищі київських митців витворюється новий напрямок – «Жлоб-арт». Початком цього мистецького явища визнана робота І. Семесюка «Братело», відома також за назвою «Портрет сучасника» (іл. 2.1.). Робота виконана в 2005 році, а натхненням для неї слугувала справжня подія, свідком якої став художник. Антін Мухарський, який є головним «жлобологом» розповідав, що І. Семесюк їхав якимось швидкісним трамваем на Борщагівку, а в цей самий час до цього ж транспорту зайшов такий собі «пацанчик», сів навпочіпки та запалив цигарку [44]. Художник був настільки вражений побаченим, що зобразив це на полотні. У 2006 році він змагався за грант фонду Леоніда Кучми, і коли другий президент України побачив цю роботу то дав такий коментар: «Художник тонко відчуває реальність» [21]. Сама постать Кучми після цього ще не раз вигулькуватиме у творчості Івана Семесюка у майбутньому. За підтримки Президентського фонду Леоніда Кучми «Україна», а також Музею книги і друкарства у 2009 році відбувається виставка «ANIMALS» [4]. На ній було презентовано серію художнього текстилю та скульптурних творів із зображенням різноманітних тварин авторства Семесюка (іл. 2.2., 2.3.).

Як зазначено вище ініціатором проєкту Жлоб-арт був А. Мухарський, письменник, актор, музикант і колекціонер. З 2008 року він почав проводити виставки присвячені темі жлобства, а 2009 року засновує творче об'єднання Союз вільних художників (СВХ) «Воля або смерть». До СВХ окрім Івана Семесюка увійшли художники Олекса Манн, Сергій Хохол, Андрій Єрмоленко, Ніна Мурашкіна, Сергій Коляда й інші. Про той період та знайомство з Семесюком Мухарський пізніше скаже таке: «Наше знайомство зрештою переросло у хрестоматійний союз художника і куратора, які діють в

одному ідеологічно-культурологічному силовому полі достоту високої мистецької напруги» [21].

У той період Семесюк активно починає писати портрети, вважаючи, що треба відроджувати портретний жанр у живописі, адже на його досить епатажну думку – «портрет як жанр вмер після закінчення совецьких часів». На колективній виставці «Україна наша!», що проходила в Києві 2008 року, художник презентує портрети діячів української естради. До прикладу там були портрети Ірини Білик, Наталі Могилевської, Павла Зіброва, Ані Лорак, Тіни Кароль та інших знаменитостей – це був «лубочний» проєкт, що створювався на замовлення і після виставки роботи були передані у власність замовнику.

Вже після початку проєкту Жлоб-арт у 2009 році художник працює над кристалізацією образів «жлобства» на своїх полотнах. Виставка «Жлоб-арт. Біомаса» відбувається в Українському домі того ж року. Висновком та провідною ідеєю експозиції виступає робота авторства Семесюка «С днём Рождения, брат» (іл. 2.4.). Сюжетним та композиційним центром твору є «Святий Валера» який і є іменинником. До Валери на день народження прийшли різні відомі діячі історії та поп культури: спортсмени, диктатори, співаки й інші персонажі. Тут і Мерілін Монро, і боксер Майк Тайсон, і герой «Сімпсонів» Гомер Сімпсон, і співак Ельвіс Преслі, та навіть Гітлер й Мао Цзедун. «Святий Валера» тут типовий жлоб в кепаріку та спортивках, замість носа має свиняче рило. Сенс роботи не надто загадковий – типовий жлоб плекає популярну масову культуру, а така культура плекає самого жлоба.

В той же період створюються культові для доробку художника Івана Семесюка роботи такі як «Вторженіє» (іл. 2.5.), «Вася, подвінь раму» та «Пан на районі» (іл. 2.6.). Ці полотна композиційно складні, мають багато лєтерингу, вони вражають масштабом навіть не дивлячись на кумедні назви.

Згодом витворюється відома та скандальна робота митця, а саме портрет Нестора Махно «Воля, або всі йдуть на х*й» (іл. 2.7.). Колись цю роботу перед

самим відкриттям експозиції зняли, було це в Національному Будинку Художника, а знято було полотно через нецензурне висловлювання.

Загалом сам Іван Семесюк описував Жлоб-арт як «жарт у вигляді картин» [15]. Основним відмінним фактором Союзу вільних художників зі своїм «антропологічним» проєктом є сарказм та іронія, тобто категорії сміхової культури.

Помітним в кар'єрі художника був проєкт «Традиції. Ребрендинг», що виставлявся 2011 року. Це була серія полотен, на яких автор досліджував традиційні українські вишиті рушники. Проте рушники були намальовані й осучаснені – митець звертається до кітчу, народного лубка та примітиву. До класичних елементів таких як «дерево життя» та «пташки» було додано летеринг та логотипи відомих брендів. Тут можемо побачити автомобільні марки такі як «BMW» та «Maserati» (іл. 2.8.), але найбільше брендів одягу: «Adidas» (іл. 2.9.), «Nike», «Chanel», «Fred Perry», «DG», «New Balance» тощо. Загалом даним проєктом автор комунікував думку, що намагання відродити традиції – це сон уві сні, не треба чіпати тіні минулого, а треба звертатись до того, що зараз живе.

2012 року Іван Семесюк звертається до творчості Марії Примаченко. Художник десакралізує творчий доробок та постать відомої мисткині у проєкті «Свій до свого по своє...». На полотнах зображені знайомі широкому загалу химерні тварини Примаченко, до яких ззаду вдало і недвозначно прилаштувався усміхнений кіт у спортивному костюмі (іл. 2.10., 2.11.). Полотна супроводжуються закликком «*би українське».

В той же період продовжують з'являтися вишиті полотна авторства Івана Семесюка. Художник використовує звичайну техніку голка нитка та вишиває гладдю різних тваринок (іл. 2.12.). Першочергово вишивати почав аби отримати майстерню, хоч місце для своєї діяльності так і не отримав, проте працювати нитками на полотні продовжував. Гладь у митця не класична, але яка саме автор не знає. В дорослому віці почав вишивати бо згадав, що вже

займався цим у дитинстві, до того ж хотілося робити якісний продукт, якого, за думкою митця, в Україні бракує [2].

Цікавий проєкт «Жлобокури» 2013 року – серія плакатів на основі полотен Івана Семесюка, що подорожували Україною. На плакатах окрім знайомих жлобів були дописи із Закону України про заборону куріння в громадських місцях та місцях загального користування (іл. 2.13., 2.14.). Сам митець дав проєкту таку характеристику: «Загальний посил такий: кури, звичайно, якщо вже куриш, та не будь дебілом, котрий пускає драконячого диму людям в обличчя. Будь шляхетним наркоманом як Шерлок Холмс. Не будь мавпуном, котрий не здатен контролювати своїх вчинків» [6].

У 2013 році заходять розмови про завершення мистецького проєкту Жлоб-арт. На Мистецькому Арсеналі проводиться велика виставка, яку супроводжують перфоманси різного роду. Друком виходить книга-альманах «Жлобологія» – в ній забрані 33 есе різних культурних діячів, що проливають світло на тему жлобства як соціальну проблему. У авторів інколи трапляються контраверсійні погляди на те хто такий жлоб і що саме є жлобством, але висновок один – жлобство треба висміювати в намаганні його викоринити [24].

2.3. Від Революції Гідності до сьогодення.

У листопаді 2013 року на один день припали одразу три події: початок протестів на майдані Незалежності в Києві, закриття проєкту «Жлоб-арт» та тридцять четвертий день народження Івана Семесюка. В той самий день, 21 листопада, після закриття проєкту художник разом з колегами ввечері відправились на майдан.

Загалом митці мають хист до тонкого відчуття реальності та можливості передбачення, тому Семесюк згадує, що відчував майбутні карколомні зміни ще за декілька років до тих знакових подій. Одним з провісників суспільних перетворень для митця був різкий сплеск низових мистецьких ініціатив, що зазвичай художникам не притаманно. Першочергово для Семесюка і компанії друзів-митців їхня участь в протестах несла культорологічний характер але

згодом стала помітна відсутність елемента творчості. Тому митці почали активно створювати плакати (іл. 2.15.)[14].

В той самий час митець відчуває що «нецензурна лексика – це бойовий інструмент» і аби думка запам'яталася і закріпилася цим інструментом треба користуватись [Там само]. Тому Семесюк створює чорний, анархічний, махновський прапор і пише на ньому гасло взяте з портрета Нестора Махна власного авторства – «Воля, або всі ідуть на х*й». Також за допомогою своїх плакатів «Люте гасло!» чи «Лютуймо!» митець закликає протестувальників лютувати. Цей заклик отримав деяку популярність і у 2014 році навіть виникає видавництво «Люта справа».

Важливим осередком культури й не тільки на майдані став «Мистецький Барбакан». Ідея Барбакану належала Дмитру Жилі, він з іншими архітекторами звели стіни цієї невеликої «фортеці» навпроти входу в метро Хрещатик. Першочерговою метою існування Барбакану був обігрів мітингувальників, які вже стояли на майдані цілодобово. В цих стінах також почали читатися лекції, проводилися поетичні вечори та літературні зустрічі. Там також можна було випити чаю, зігрітися, перепочити. Назву «барбакан» традиційно носила фортифікаційна споруда пізнього Середньовіччя, мета існування якої це захистити підступи до міста чи брами замку. На стінах висіли роздруковані репродукції полотен художників-жлобістів. На огляд протестувальників було виставлено, окрім Івана Семесюка, репродукції робіт Олекси Манна, Андрія Єрмоленка, Павла Жарко, Олекси Манна. З робіт Семесюка були до прикладу «Портрет Махно» (іл. 2.7.) та «Ноггор імені Верьовки» (іл. 2.16.) [Там само].

Мирним і суто мистецьким осередком був до першої крові на майдані. Після того Барбакан став місцем де розливають коктейлі – «коктейлі Молотова». Культурна складова відійшла на другий план та в стінах Барбакану почали також жити мітингувальники. Іван Семесюк в той час саме дописував першу книгу і на майдані також проводив культурологічне дослідження – зчитував та всотував типажі присутніх людей, споживав ситуації. Для

художника висновком Євромайдану стало витворення в українському соціумі нової справжньої еліти [Там само].

У 2014 році виходить друком перша книга Івана Семесюка «Щоденник Україножера». В анотації до книги зазначено, що: «Основна мета цієї колекції псевдолітературних злочинів – образити якомога більшу кількість читачів та спаплюжити їхні почуття авторським досвідом» [37]. Обкладинкою книги стало полотно Семесюка «Законотворець» (іл. 2.17.). Свій письменницький шлях митець розпочинає з публікації великого іронічного тексту, де висміює вади українців та українства, підіймає проблеми стереотипів про сало, суржик, «шокання» та інше [16].

У книзі, що покликана осмислити націю у постколоніальному дискурсі за допомогою самоіронії, витворюються образ українців як «агроельфів», а України як «Піднебесної Наддніпрянщини». Автор очевидно закликає до десакралізації поширених сакральних національних мітів та складених, прийнятими у спадок від совецького союзу, систем цінностей.

В бліц-інтерв'ю, що було проведено в зв'язку з відкриттям виставки «Funky Textile» вишивки Івана Семесюка, митець описує себе так: «Духівник українського народу, антрополог, філософ-гуморист, рукодельниця, елітарист, консультант з широкого кола гуманітарних питань. Манкурт і соціальний кентавр. Коротше кажучи ніхто.» [27].

Текстильна серія «Бандерики – зворушлива хунта» 2014 року це вишиті картини розміром 30×30, що представляють собою зображення різних тваринок, що часто мають атрибути мітингувальників Євромайдану. Серед персонажів є «Кротяка-Бандеряка» (іл. 2.18.), «Козакокіт» (іл. 2.19.), «Птахо-Бандера» (іл. 2.20.), «Жідобандерик» (іл. 2.21.) та багато інших «Семесючих звірят» (іл. 2.22., 2.23.). Для художника це був проєкт народжений Революцією Гідності – реакцією сьогодення, закарбування часу на полотнах в неочевидному, якісному мистецькому викладі. Багато з творів цієї серії знаходяться в колекції Музею Революції Гідності.

2015 рік у творчому шляху художника відзначився виходом книги «Еволюція або смерть! Пригоди павіана Томаса» від видавництва Люта Справа. У вступі автор визначає твір як «неолітичний жанр» та «агромістичний реалізм про життя ідіотів». Головний герой повісті – «люта мавпа з кульком» породи павіан, який тікає з цирку та, вкравши паспорт «громадянина» невизнаної «ПМР» на ім'я Томас Якович Сирота, їде поїздом на Київ. Розділи книги постають у вигляді лекцій, в кожній з яких головний герой опиняється в абсолютно різних ролях та позиціях. У висновку кожної такої лекції павіан має усвідомити себе Просвітленим Майстром Дзен, вмерти та переродитися [32].

Наступного року виходить продовження пригод мавпо-українця Томаса Сироти під назвою «Фаршрутка». У пролозі автор звертається до українців «всіх можливих конструкцій, форм і кольорів пики». В попередній книзі головний герой так і не досяг своєї мети – приїхати у Київ, тому продовжує свій шлях. Через доволі дивні обставини він опиняється у «фаршрутці» з маршрутом «Київ – На**й», що прямує через Яготин, а не в маршрутці на Київ і на нього й інших пасажирів лягає відповідальна місія – зробити так аби московія, що розвалюється, не накрила уламками всі довколишні терени [36].

Також 2016 року виходить книга Антіна Мухарського «Сказкі руссаго міра» з ілюстраціями авторства Івана Семесюка [25]. Це було велике художнє переосмислення явища російськості і притаманних цьому явищу маркерів. Квінтесенцією всієї серії є робота «Родіна мать зве убивать» (іл. 2.25.), що стала обкладинкою книги. Тут можна побачити і «медведя», і балалайку, і «красное знамя победы», і московського попа, і георгієвську стрічку та заклик «смерть піндосам». Ця серія робіт є на даний момент останнім великим художнім, в класичному значенні слова, проектом митця.

Художник, а також письменник, Іван Семесюк започатковує музичний гурт Пирятин. Гурт починає діяти з 2016 року і того ж року з'являється безумовний хіт – трек «Арта». Жанр, який колектив визначив сам, це «павер кантрі». Передумовою до створення були вірші Семесюка, які він вирішив

перетворити на пісні. Тексти та музичну складову пише сам, надихається музикою доби Ренесансу та Бароко [8]. Покликання гурту – мітологізація української дійсності, створення та фіксація таких мітів, створення епосу на базі низового фольклору сьогодення. Візуальну айдентику для гурту Іван Семесюк також створює власноруч.

В цей період творчості митець займається переважно музикою, у 2018 році у гурту Пирятин виходить перший альбом «Атентат», до якого увійшли 12 пісень. Виступи колективу відбуваються по різних містах України. Того ж року у видавництві «Залізний тато» виходить збірка поезій Семесюка «Нема чим робить. Збірка віршованих висерів» [33]. В збірку окрім іншого увійшли поетичні тексти, на основі яких і були створені пісні гурту «Пирятин».

Згодом формується ще один музичний проєкт за участі Івана Семесюка, а саме гурт «Ukie`z». Назва гурту походить від «ukie» – найменування яким ще у ХХ столітті називали українців перших хвиль еміграції у Канаді та США. Гурт засновано у 2019 році і в той же рік випущено перший альбом «Rohoda». Музика гурту поєднує у собі українську музичну традицію з британською, ірландською та американською, з чого випливає жанр альтернативний фолк. Перший альбом музично переосмислював відомі українські пісні, такі як «Туман яром», «Ой на горі», «Цвіте терен», «Червона калина» та інші. Того ж року друком виходить друга збірка поезій Семесюка «Серце Апачі» від видавництва «Люта справа». Це була збірка віршованої лірики про кохання, дружбу, втрати й сподівання, а також про смерть, гумор також присутній хоч і похмурий [34].

2021 року Суспільне Мовлення створює ютуб канал «Антропологія», на якому 7 грудня стартує вихід світоглядного токшоу «Інструкція.ЮА». Ведучим цього проєкту стає Іван Семесюк. Шоу покликане визначити «що таке Україна, хто такі українці та навіщо вони взагалі є». В кожному випуску є гість – діяч культури, суспільний діяч чи медійна особа, з якими у вигляді інтерв'ю і відбувається «антропологічне дослідження» українства, ніби пишеться інструкція до українця. Гостем першого випуску став український

громадський діяч, активіст та блогер Сергій Стерненко. Мета шоу зазначена Суспільним: «зафіксувати українців в просторі й у часі, зрозуміти їх якнайкраще, та зрештою домовитися між собою, що з усім цим робити»[11]. Гостями шоу, окрім зазначеного вже Сергія Стерненка, в різних випусках були: один з фронтменів гурту «Танок на майдані Конго» Фагот (Олег Михайлюта), блогерка Тетяна Микитенко (також відома як Рагулівна), акторка Ірма Вітовська, письменник, перекладач та блогер Остап Українець, лідер гурту «Хорея Козацька», мультиінструменталіст Тарас Компаніченко та інші.

У лютому 2022 року російська федерація розпочинає повномасштабне вторгнення на територію України. У суспільстві відбувається величезний злам, багатьом людям треба повністю перебудувати себе, віднаходити в собі українця чи українку, відмовлятися від всього російського, від чого так і не змогли відмовитися від початку російсько-української війни у 2014 році.

У червні 2022 року на проєкті «Слухай», що є бібліотекою українськомовних аудіокниг, виходять дві книги Івана Семесюка. Першою книгою є «Еволюція або смерть! Пригоди павіана Томаса», що друком вийшла у 2015, та «Фаршрутка» 2016 року. Особливістю цих аудіокниг є те, що вони начитані самим автором, тобто передають написані ним лінгвістичні конструкції та словесні видозміни в повному обсязі.

Наприкінці літа 2022 року на ютуб-каналі «Антропологія» розпочався другий сезон токшоу з ведучим Іваном Семесюком «Інструкція. Війна». Цей сезон покликаний рефлексувати тему війни та станів, в яких опинилися українці як суспільство. Експерти з абсолютно різних площин та сфер українського життя – гості цього токшоу. До діалогу були запрошені такі особистості як: режисер Наріман Алієв, засновник та директор видавництва «Люта справа» Андрій Гончарук, активістка та громадська діячка Діана Берг, директор Центрального музею Військово-морських сил Сергій Воронов, письменниця та правозахисниця Лариса Денисенко, архітекторка та активістка Анна Кирій, блогерка та ведуча «Телебачення Торонто» Олександра Гонтар, історик та засновник ютуб-каналу «Історія без міфів» Владлен Мараєв,

релігієзнавець Ігор Козловський, засновник ініціативи «Останній Капіталіст» Валентин Красноп'яров та інші. Протягом сезону І. Семесюк зі співрозмовниками досліджують українські ідентичності, а завершення сезону відбулося у березні 2023 року [9].

Восени 2024 року на тому ж каналі «Антропологія» виходить продовження світоглядного шоу під назвою «Інструкція. Сенси». Виходячи з назви в цьому сезоні Іван Семесюк у якості ведучого відправився у таку собі «експедицію» Україною у пошуках сенсів. Цей сезон є таким собі дослідженням світоглядів, які співіснують поруч одне з одним в українському контексті та як формують його. Проект займає нішу розмов на духовно-філософські, глибинні та неочевидні теми, до прикладу «чому існує Україна, а не ніщо? Чому існують українці, а не ніхто?». В кожному окремому випуску відбуваються розмови у різних містах та теренах України і, в залежності від локації, з різними спікерами. Загалом вийшло 12 епізодів, в яких взяли участь такі діячі: поет та прозаїк Юрій Андрухович, художник Нікіта Тітов, історик та журналіст Ростислав Мартинюк, письменник та музикант Сергій Жадан, отець Богдан Савула, художник Олекса Манн, історик Олександр Алфьоров, парамедикиня та колишня військовополонена Юлія Паєвська (Тайра), психолог та вчитель дзену Остап Вонгак, журналіст Віталій Портников, професор та медичний генетик Віктор Досенко, релігієзнавець Саїд Ісмагілов, історик філософії Олег Хома, доктор історичних наук Тарас Гончарук, засновник медіапроєкту «Ukrainer» Богдан Логвиненко та інші. З цими абсолютно різними діячами велися розмови про буття, про людину, про професійну працю з сенсами та їх створення [10].

Висновки до розділу

Даний розділ був присвячений дослідженню та систематизації творчого шляху митця Івана Семесюка. Було розглянуто впливи на становлення особистості та на життєвий вибір майбутньої діяльності. Весь розділ подано у хронологічній послідовності та розбито на три підрозділи, в яких йдеться про

дитинство та здобутий фах, ранню стадію творчості та період з 2014 по 2024 рік.

У першому підпункті розділу описується дитинство художника та отримана ним базова освіта. Визначається діяльність батьків, та як це посприяло обранню художньої сфери. Наводяться спогади митця про перші дитячі мистецькі враження. Після цього наведені відомості про середню освіту в художній школі та вищу освіту, отриману в Національній академії образотворчого мистецтва і архітектури.

Другий підрозділ присвячений дослідженню, систематизації та опису раннього періоду в творчості митця. Наводяться причини вибору портретного жанру як основи у творчості художника. Простежується, як його робота 2005 року «Братело» повпливала на створення проєкту «Жлоб-арт», який потім переріс у напрямок, ціле мистецьке явище. В даному підпункті наведені різні проєкти та виставки об'єднання Союзу вольних художників «Воля або смерть», в яких Іван Семесюк брав безпосередню участь. Також розглядаються сольні проєкти митця, такі як серії «Традиції. Ребрендинг» про переосмислення українських традицій загалом та вишиваних рушників зокрема, та проєкт «Свій до свого по своє» – про десакралізацію постаті художниці Марії Примаченко. Також було висвітлено проведення проєкту «Жлобокури», задум якого це просування закону про заборону куріння в місцях загального користування.

В останньому, третьому підпункті другого розділу йдеться в першу чергу про участь художника Івана Семесюка в революційних подіях 2013-2014 років на майдані Незалежності в Києві. Перше що було розглянуто це закриття проєкту «Жлоб-арт», який тривав протягом п'яти років. Далі, базуючись на спогадах самого митця, розкривається діяльність такого мистецького та культурного осередку на протестних акціях Євромайдану як «Мистецький Барбакан».

Слідуючи за хронологією, після Революції Гідності у доробку митця йде період постмайданної творчості, а саме виходить друком книга «Щоденник

україножера», та створюється серія вишитих полотен під назвою «Бандерики – зворушлива хунта». Надалі розглянуто події 2015-2016 років, коли художник видає ще дві книги: «Еволюція або смерть! Пригоди павіана Томаса» та її продовження «Фаршрутка». Також у третьому підпункті розглянуто вихід книги А. Мухарського «Сказкі русскаго міра», яка є важливою для даного дослідження, адже проілюстровано книгу Іваном Семесюком, хоча зображення й не створювались у вигляді класичних ілюстрацій, а були повноформатно виконані на полотнах.

Наприкінці розділу розглядається музична, поетична та медійна складова діяльності Івана Семесюка як митця. Проведено огляд двох музичних колективів – «Пирятин» та «Ukie`z», учасником яких є досліджувана особа, зазначено про вихід двох поетичних збірок митця та початок медійного проєкту «Інструкція.ЮА».

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ТВОРЧОСТІ ТА СВІТОГЛЯДУ

3.1. Аналіз. Впливи.

Розглядаючи творчий доробок такого багатопрофільного митця як Іван Семесюк почати слід з образотворчого аспекту творчості. Як неодноразово зазначав художник – натхненням йому слугували митці Відродження, але не італійського, а саме Північного. Перше мистецьке враження в дитинстві для митця це альбом робіт Героніма Босха – нідерландського живописця, який жив у XV-XVI столітті та був одним з найвідоміших митців Північного Відродження. Також значного впливу на митця вчинили такі митці як Пітер Брейгель Старший, Ганс Гольбайн Молодший, Ян Ван Ейк [12].

Для розуміння впливу треба окреслити характерні риси даної мистецької епохи. Перше що треба проговорювати про Північне Відродження це його гуманістичне спрямування. Відбувається поширення світських мистецьких робіт в літературі, музиці, живописі. Північне Відродження набагато тісніше пов'язано з готикою, вплив готичної культури яскраво помітний, її визначною рисою також в першу чергу є фокусування на людині. Філософія гуманізму виокремлює людську цінність, закликає сприяння людям – як групам, так і окремим індивідам. Важливим аспектом для гуманізму є звернення до раціональності та емпіричного досвіду персони, а не сліпій вірі та прийнятті догматів. З цього випливають значні проблеми для тогочасної церкви, яка володіла найбільшою кількістю землі, збирала десятину та виробляла продукцію, що не обкладалася податками. Невдоволення діями Католицької церкви переросли у Реформацію, якій посприяла криза папства. Першочергово Реформація зароджувалась як церковно-релігійні течії, а потім додалися також й суспільно-політичні. В цей час прибічники гуманізму борються із застарілою середньовічною схоластиком. У мистецтві проявляється така особливість як перехід до більш реалістичного відображення навколишнього світу. Великими кроками вперед йде наука – математика, фізика, астрономія тощо.

Гієронім Босх як представник Північного Відродження розробив власний стиль. На його роботах зображувані персонажі часто перебувають на межі напівбожевілля, екстазу чи еґоїзму. Після смерті художника відбувалося чимало суперечок: чи був він ревним християнином (прихильники цього твердження вказують на добре відтворені митцем біблійні сюжети), чи був він сектантом, можливо він був алхіміком, або взагалі єретиком та атеїстом. В контексті даного дослідження найбільш цікавою стороною Босха є майстер, який зображає на своїх роботах втілення низової, народної культури. Нідерландський художник висміював вади тогочасного суспільства, підсвітлював місцеві локальні міти, легенди та народні приказки. До прикладу алегорична робота «Видалення каменю глупоти» розкриває одразу більше ніж один фольклорний мотив [43]. Так нідерландський вислів «камінь в голові» позначав нерозумну та нетямущу людину, «камінь глупоти» загалом є протилежністю філософського каменю. Лійка на голові лікаря вказує на його шарлатанство. Це загалом поширений мотив сучасних митцю фарсів – лікар-шарлатан та пацієнт-недоумок. З напису довкола тондо дізнаємося ім'я пацієнта – Лубберт Дас, а «Лубберт» в часи Босха було розповсюдженим іменем для позначення недалекого дурника – тут легко проводиться паралель з широко відомим на наших теренах «Вася», яке не обов'язково є іменем людини, а застосовується скоріше як характеристика, при чому зневажлива та негативна. У візуальній творчості Івана Семесюка те саме «Вася» використовувалось не один раз. «Васей» можна легко назвати середньостатистичного «гопника-пацанчика» в спортивному костюмі, як до прикладу в скульптурних творах «Вася Свинорил» (іл. 3.1.) та «Вася Хуліган» (іл. 3.2.), на полотні «Вася, подвінь раму» (іл. 3.3.), а у деяких роботах «Васей» звертаються до персонажів коти, як от на живописних «Пацанское одіночество» (іл. 3.4.) та одній з пародій на творчість Євгенії Гапчинської (іл. 3.5.).

Загалом роботи Босха часто підіймають питання грішності, порочності людей, мають повчальний та застережливий характер. В таких роботах як «Віз

сіна», «Сад земних насолод», «Човен дурнів» він зображає тих, ким не треба ставати [43]. В продовження теми місцевого фольклору сюжетом картини «Віз сіна» є місцева та знайома для Босха прислів'я «Світ – це віз сіна, і кожен намагається відхопити з нього стільки, скільки зможе». Простими словами кажучи, й до українських реалій застосовуючи, можна вільно перекласти цей вислів як «гребти до себе обома руками». Тобто йдеться про засудження зажерливості, надлишкового збагачення можливо навіть нечесним шляхом. На роботі нідерландського художника під возом з сіном відбувається повний хаос: люди б'ються, штовхаються, лаштують драбину, тягнуться до сіна палицями, дехто ріже іншим горлянки, аби тільки вхопити собі побільше. З точки зору даного дослідження – відбувається справжнє сердньовічне, гріховне, неосвічене «жлобство». Адже «жлобство» як феномен виникло не вчора і не сто років тому, воно завжди було в людській природі, просто мало інші назви в залежності від епохи та локації. Сюжетно з «Возом сіна» перекликається робота Івана Семесюка «Кіпіш із-за какой-то овци», на якій відбувається хаотична драка з залученням трьох «жлобів», птаха, вівці та імперського штурмовика із «Зоряних війн».

Однією з відмінностей живопису Босха є його фірмові всюдисущі сови. Дослідники часто по різному трактують сову як символ, навряд у Босха це був відомий нам символ мудрості. Також має сенс вважати, що в різних ситуаціях сови могли мати різне значення. Найпоширенішими версіям є: сова як символ людської душі, що знаходиться у гріху; сова це птах який бачить у темряві, тому символізує погляд, що бачить крізь людські пороки та гріхи; як нічний птах сова виступає символом допомоги нічним подорожнім, що збилися зі шляху та інше. Але є ще одна тварина яка краще бачить у сутінках, ніж люди – і це кіт. У Івана Семесюка безліч котів на його творах. Не дивлячись на поширеність образу, художник вважає що «Насправді в мистецтві котів мало, вони хіба в образотворчому ремеслі» [3]. На одних полотнах коти є головними персонажами (іл. 2.8., 2.9., 3.4.), а на деяких другорядними та не помітними з першого погляду (іл. 2.1.-2.5., 3.5.). Загалом коти є максимально

універсальними символами та присутні в багатьох аспектах людського життя – вдома, у дворі, в зовнішній рекламі, дитячих книжках, в інтернет культурі та іншому. Ці тварини славляться незалежністю, нічним способом життя, чистотою, полюблянням тепла, невеликою товариськістю до людей та інших тварин. Вони рідко виказують покірність людям, часто може здаватися що це людина вдома у своєї кішки, а не вона у власника. Семесюк якось зазначав, що своє життя він зобразив би у образі кота, який спав би поруч з батареєю [21]. Проте коти на його полотнах це не коти в загальному розумінні, це українці, адже громадянам нашої країни притаманний індивідуалізм. З такої точки зору стає зрозумілим гардероб зображених тваринок, а саме спортивні костюми. Цікаво, що ці коти-українці не набувають антропоморфних форм під пензлем творця, а так і лишаються зооморфними [3].

Щодо ж справжніх котів у реальному житті – їх у художника було багато, але мати таку тваринку це відповідальність. Митцю подобаються ці істоти, як і багатьом людям. Проте на відміну від створених ним «кото-українців» – справжнім котам не потрібна українізація, адже «Це ж просто кіт, він вище за українство. Ну і коти – вони вище і більше за будь який національний проєкт... Коти – це просто космос. Космос українізувати не можливо» [17].

Наступним художником Північного Відродження якого згадував Іван Семесюк був Ганс Гольбайн Молодший. Хоч і народився найвідоміший з Гольбейнів у Німеччині, проте більшу частину життя провів між Базелем у Швейцарії та Лондоном в Англії, причиною переселень художника була Реформація та процеси пов'язані з нею. Ганс Гольбайн Молодший був не лише живописцем. Він відомий також і за фресками, сакральним живописом, цікавою складовою творчого доробку є ілюстрації до книг та серія графіки на сюжет «Танок смерті», що складався з 58 аркушів [5]. «Образи смерті» Гольбайна це коментар алегоричного характеру на побачену дійсність, смерть на роботах уособлюють скелети, які грають на музичних інструментах, ганяються за людьми, смикають їх, а декому навіть допомагають.

Однією з головних характеристик митця було «художник-портретист», адже він писав багато портретів на замовлення знаті, серед доробку є портретні зображення Томаса Кромвеля, Еразма Ротердамського, Томаса Мора, Якоба Маєр цум Газена та Доротеї Канненгіссер та інших [5]. Саме портретний живопис є найцікавішою складовою для Івана Семесюка. Якщо пересічній людині, яка знає хто такий Генріх VIII, нагадати про цього короля, то в голові в неї скоріш за все виникне один з портретів авторства Гольбайна. Він виконував портрети не лише короля, а і його дружин, сина Едуарда VI, інших членів сім'ї. Відома історія з портретом Анни Клевської – король Генріх VIII, побачивши її портрет пензля Гольбайна Молодшого, вподобав цю пані і погодив заочне одруження, проте коли він побачив новоспечену дружину на власні очі – одразу з нею розлучився.

При дослідженні впливу митців Північного Відродження на творчість Івана Семесюка варто зазначити погляди художника на портретний жанр. Він створював безліч портретів, так як вважав цей жанр у сучасному українському мистецтві мертвим [21]. Якщо розглядати навіть ранню, «дожлобську» творчість митця у журналі «Художники України» за листопад 2005 року, то можна нарахувати дванадцять людських портретів з дев'ятнадцяти робіт загалом [7]. Отже, можна зробити висновок, що митця завжди цікавила в першу чергу людина, його доробок суто гуманістичний, більшість часу Семесюк приділяє власним антропологічним дослідженням, хоч і не професійним.

Серед інших робіт Івана Семесюка періоду проекту «Жлоб-арт» цікавою для дослідження є «Дама з Васюнеї» (іл. 3.7.). На полотні зображена жінка з блідуватим кольором обличчя та типовою для робіт Семесюка посмішкою. Одразу позаду героїні яблуна на якій вже дозріли плоди. На дальньому плані пейзаж типово-середньовічний – поля на схилах та скупчення дерев, які насправді важко в історичних умовах що склалися на сьогодні в Україні назвати якимось інакше, окрім як «посадка» в значенні лісосмуги, хоча навряд при створенні сюжету закладалась така мета. Той дальній план також нагадує

і фон роботи Босха «Видалення каменю глупоти», яка згадувалася раніше. На середньому плані роботи умовне середньовічне місто, на що вказують будівлі з фахверком, а таке використання білих стін і контрастного каркасу найбільше нагадує німецькі містечка. Але найбільше звичайно привертає увагу сама постать героїні, яка тримає у руках «Васюню», маленького «пацанчика», типового «жлоба». Спершу може здатися, що це алюзія на такі відомі портретні полотна як «Пані з горностаєм» да Вінчі, чи «Пані з однорогом» Рафаеля, але при детальному розгляді стає зрозуміло, що це скоріше така собі «Мадонна з немовлям». На це може вказувати колір одягу жінки – червоний та синій, що традиційно були кольорами Діви Марії в її іконографії та зустрічаються в живописі найчастіше. Також можна пригадати, що у візантійській іконографії Богородиці з немовлям Ісус постає у вигляді маленького дорослого, рівно як і маленький Васюня на полотні Семесюка. Подібне зображення маленького дорослого «гопника» зустрічається і в іншій його роботі – «Рости моє жлобенятко, нехай тобі живеться сладко» (іл. 3.8.). Герой Васюня, а точніше антигерой, вдітий у спортивний костюм, кросівки та класичний «Святий кепарік» (іл. 3.9.). На голові дами очіпок, проте він також має «адідасівські три полоски». Ще одна деталь яка може свідчити про алюзію на Мадонну є яблуно, це вкладається в поняття «*Hortus conclusus*» – іконографія Діви Марії в прекрасному саду, що була поширена в середньовічному та ренесансному живописі. Окрім візуального тут є і сенсове значення, а саме думка художника, що в кожній людині є маленький «жлоб» і вона часто плаче його в собі, а також що жлоби продукують тільки інших жлобів – як в прямому значенні, так і в переносному.

Творчість Пітера Брейгеля Старшого вважається однією з найпоказовіших та базових серед представників нідерландського Відродження, а Іван Семесюк каже про нього «Це прекрасно, це просто божественно» [12]. Брейгель Старший відомий відходом від релігійних сюжетів у своїх роботах на користь змалювання побуту звичайних людей [42]. Йому притаманне зображення народних мотивів, архаїчності тогочасного

суспільства, іронізація над соціумом. За зображення життя простих селян отримав прізвисько «Мужицький» у значенні «селянський». Проте він не лише змальовував побут, а й висловлював своїми роботами сатиричний коментар. До прикладу в роботі «Божевільна Грета» висміюються пороки, які як вважалося не мають бути притаманні жінці – сварливість, мужність, войовничість, владність, сміливість та інше, адже жінка аби вважатися адекватною в ту епоху мала бути тендітною, поступливою, лагідною та ніжною. Існує думка, що персонажка твору мала живий прототип – Грету Саурмаль, яка за легендою так багато сперечалася зі своїм чоловіком, що навіть потрапила до пекла, проте навіть звідти її вигнали. Тобто автор бере за основу сюжет низового фольклору, а також використовує ім'я «Грета» як загальне позначення жадібної, сварливої жінки за тим же принципом, що і «Лубберт» у Босха, чи «Вася» у Семесюка. Як «Божевільна Грета» не розуміє що для інших вона божевільна, так і «Жлобиня Вонюча» (іл. 3.10.) не розуміє що вона «жлобиня». На цій роботі Іван Семесюк зображує жінку-жлобиню в образі курки з людським обличчям. Вона дуже задоволена собою – очі широко відкриті, на обличчі посмішка. Героїня має на тілі класичні для творчості Семесюка «три полоски» та сумку «Дольче і Габбана», чим явно пишається. Образ курки явно підкреслює відсутність інтелектуальності у персонажки, а в очах в неї ніби нуль думок, проте вона впевнено крокує в темряві – не лише фактичній, але й розумовій.

Ще однією гостро-сатиричною роботою Пітера Брейгеля Старшого є «Країна ледарів». В основі роботи, як часто в нього буває – прислів'я, а також країна з європейських казок, що й зазначено у назві. На полотні можна побачити трьох вгодованих ледарів, що наїлися і відпочивають під деревом, до якого прикріплений стіл круглої форми. Судячи з атрибутів що лежать поруч з цими трьома – це солдат, селянин та писар. У лівому верхньому куті також зображений лицар, який чекає поки їжа залітатиме йому до рота. У правому верхньому куті глядачу відкривається спосіб потрапляння в Країну ледарів – треба проїсти собі шлях через гору пудингу, що й робить черговий

нероба. По спокійним обличчям трьох центральних персонажів можна зрозуміти, що вони цілковито задоволені, перебувають у повній ідилії, вони закінчили свою подорож до цієї країни, виїли собі шлях у горі і точно знаходяться там, де ї хотіли опинитись. Через художню мову митця стає зрозуміло – він засуджує цих ледарів, викриває тут одразу два гріхи, а саме лінощі та зажерливість. Подорож до кінцевого місця, в якому герой буде почуватися якнайкраще – це також можна сказати і про роботу Івана Семесюка «Це моя останівка» (іл. 2.12). Персонаж, якого змальовує автор тут є типовим «жлобом» і «пацанчіком» – у «кепаріку», з пожмаканим обличчям, коротко стриженим волоссям та з цигаркою біля рота. Його репліка «це моя останівка» натякає на те, що він щойно вийшов з громадського транспорту, позаду нього також видніється дорожній знак зупинки з її назвою – «Жлободром». Дивлячись на обличчя цього антигероя стає очевидно – він, будучи «жлобом», прибуває у місце де відчуває себе у своїй стихії – «Жлободром», що не може його не радувати, він щасливо закурює цигарку та проговорює той факт, що належить цьому місцю.

Як згадувалося вище – епоха Відродження це епоха гуманізму, а вплив Ренесансу на Семесюка це також не пусті слова. Загалом художники проєкту «Жлоб-арт» називали себе художниками-гуманістами, а свій проєкт гуманістичним. В центрі робіт Семесюка завжди в першу чергу людина, йому очевидно близька тема досліджень в сфері антропології, хоч і не науковому рівні, бо митець не є фаховим антропологом. Викриття «жлобства» це був такий своєрідний діагноз суспільству, привертання до даної проблеми уваги. Найпоширенішим образом «жлоба» у доробку Івана Семесюка є типовий «пацанчик», проте не тільки «гопники-рагулі» характеризуються як жлоби.

Яскравою і доволі поширеною в інтернет спільнотах українців є полотно «Кандидат у депутати» (іл. 3.11.). Робота є пародією на передвиборчий агітаційний плакат із зображенням вгодованого, усміхненого, червонопикого депутата, він вдітий у розхристану вишиванку, на шиї висить хрестик, дивиться персонаж прямо на свого «виборця». Тло цього «банеру» складається

з трьох смуг – синього, жовтого та червоного. На жовтій смузі також присутній герб України синього кольору. Але найважливіше тут – звернення цього кандидата, а саме «Дорогі українці! ЙДІТЬ НАХ*Й! Щиро Ваш, Леонід Пиздачук». Це очевидна сатира на передвиборчі обіцянки і заклики народних обранців, про які вони, після отримання свого посту, успішно забувають або ігнорують, чи виявляється що їхні гучні вислови були чистим популізмом, який ніяк не збігається з реальністю. Аби додати полотну більшої плакатності – у лівому нижньому куті навіть є приписка «Типографія «Спасибі державі», наклад –дох*я екз.».

Не варто забувати, що Іван Семесюк це не просто український митець, це в першу чергу київський митець, про що добре нагадує його полотно «Депутат Київської міської ради Лариса Дракула» (іл. 3.12.). На роботі зображено, судячи з імені, жінку, як заявлено у назві – київську депутатку. Персонажка страшно посміхається своїми гострими зубами, шкіра обличчя в неї сірувата, вуха видовжені, очі червоні з зіницями, що схожі на мішені. Волосся зібране у високу зачіску хоч чоло виглядає вибритим, за манерою жіночих зачісок XV-XVI століть. Вдягнена вона у вишиванку під верхнім одягом, на грудях прапор України, як і належить українській депутатці. Позаду Лариси Дракули нічний пейзаж Києва, в небі кружляють птахи. Абсолютну незацікавленість в добробуті киян та їхніх скаргах на погано виконані обов'язки органів місцевого самоврядування Лариса демонструє своїм лаконічним висловом, а саме «Кияни-х*яни! Добробут-ху*обут!».

В обох випадках написання робіт з темою депутатства художник підіймає соціально значущу проблему – серед народних обранців повно «жлобів», яких очевидно обирають інші «жлоби», з чого випливає необхідність у існуванні політично-активного громадянського суспільства, аби в потрібний момент вказувати менеджменту держави на існуючі проблеми і говорити про невдоволення громадян.

Також варто зазначити, що окрім Північного Відродження митець високо цінує доволі сильно переплетене з ним готичне мистецтво. Основною

відмінністю готики є синтез мистецтв, що наочно видно при підйманні питання готичних соборів. Щодо любові до готики, неоготики та навіть псевдоготики Іван Семесюк казав: «Може це й нахабно з мого боку, але місто в якому нема готичного собору я сприймаю як робочій посьолок», тому митець тішиться, що у Києві є костел Святого Миколая. Митець вважає, що місто може мати скільки завгодно барокових пам'яток, та і Україна здебільшого барокова країна, проте якщо в ньому нема хоч одного готичного костелу це «не то, нема бази». [12]. Наразі київський костел перебуває не в найкращому своєму стані. У 2021 році там відбулася пожежа, в якій найбільшою втратою був унікальний орган, що згорів вщент. З тих пір костел був на реставрації, проте ще гірше стало під час російського обстрілу української столиці 20 грудня 2024 року – будівлю було пошкоджено уламками російських ракет, найбільше постраждали центральна троянда та бокові вікна, також ушкодження були і всередині.

Готичний собор також представлений на роботі Семесюка з назвою «Кармічний братан» (іл. 3.13). Це портрет такого собі «братана» в зелених окулярах, в чорній «олімпійці», з позначеними сльозинками на щоках та знаком «Ом» на лобі. Ом – це найсвятіший звук в індуїзмі та містична мантра в буддизмі. На плечах героя також присутні два усміхнених кота: світлий на правому плечі та темний на лівому. Таким чином в популярній культурі часто зображують янгола і демона на плечах, з яким радиться персонаж перед прийняттям рішень – янгол каже чинити правильно, а демон підбурює до зла. До цього ж і прив'язана згадка карми в роботі, адже в буддизмі карма це те, що сформоване мотивами дій людини, а мотиви ці можуть бути добрими або ж поганими. На «олімпійці» в героя даної роботи зображено елемент «дерево життя». Позаду «братана» видніється частина берега з тином, на якому і стоїть герой полотна, за тином видно річку, а за нею протилежний берег – стилізоване під середньовіччя містечко, будинки з фахверком, а найвищою спорудою, як і має бути, є готичний собор. Перехід через ріку може свідчити про перехід у краще або ж наступне життя, проте

персонаж цього портрету стоїть до нього спиною. Ще одного контексту даній роботі додає той факт, що у 2020 році вона стала обкладинкою другого альбому гурту Івана Семесюка «Пирятин» під назвою «Тантра». Для опису даного сюжету якнайкраще підходить трек «Народився на районі», в якому йдеться «Народився на районі, на священній Оболоні. Народився, розмутився, в землю ліг і розчинився», а також приспів «Дніпро широкий океан, помер знайомий наркоман. І посеред буремних хвиль сама журба, на серці біль». В такому контексті полотно «Кармічний братан» може відсилати також на давню суперечку всіх містян, чії населені пункти поділяються на два берега річкою, про те чий же берег краще. А загалом текст пісні очевидно засуджує людей які ніякої користі не приносять, не живуть, а просто існують, не залишаючи за собою ніяких слідів – просто лягають і зникають немов їх і не було. Також присутній заклик не вживати наркотичні речовини в рядках «Отак доводять до труни, уредні звички, пацани».

На відміну від такого ошатного пейзажу, який щойно був описаний, у більш ранніх роботах, періоду проекту «Жлоб-арт», спостерігаються пейзажі абсолютно іншого стилю. До прикладу на хрестоматійній роботі «Пацанчик і голубі» (іл. 3.14.) пейзаж є суто індустріальним – червоно-білі димові та ще більш широкі труби якогось заводу чи іншого виробництва, а також опори ліній електропередач. Повітря тут псують не лише величезні труби, а й сам «пацанчик» – він курить цигарку, сидячи навпочіпки в оточенні смугастих голубів. На роботі «Районне Джуманджі» (іл. 3.15.) перед поглядом глядача постає погоня – брендovanі в «адідас» та «найк» тварини, чорні та злі, переслідують двох «пацанчиків»: тут і свиня, і жирафа, і слон, і кролик, і вовки, а кіт виокремлений, він їде верхи на носорогові та вимовляє російською «и». Персонажі, вияснивши між собою що їх переслідує «районне Джуманджі», тікають у напрямку такого собі урбаністичного «пейзажику» – типові «коробки» спального району. Ще краще ця тема розкрита в роботі «Нема чим робити» (3.16). Головний герой тут – будівельник, позаду нього будівельний кран та новобудови. Стіна з віконними прорізами утворює тло у вигляді хреста

з написом «НЕМА ЧИМ РОБИТИ», що вказує на відсутність матеріалів та інструментів для виконання своїх прямих робочих обов'язків на будівництві. А вигуки «ФУ» і «БЛ*» ніби замінюють традиційне «ІС» та «ХС» на німбі Христа в його іконографії. Аби підкреслити відсутність робочого інструментарію та будівельних матеріалів герой роботи сидить в одній спідній білизні та «шльопках» поверх шкарпеток. Також варто додати, що на цю ж тему в доробку Івана Семесюка є збірка поезій «Нема чим робить» [33] та трек гурту «Пирятин» – «Травневі свята», в якому ліричний герой приходить на будівництво «... а на стройці нема чим робить. Не завезли цемент-безпещанку і прораб недовольний сидить».

У художньому доробку митця є дві серії-алюзії на двох українських художниць, а саме Марію Примаченко та Євгенію Гапчинську. В першому випадку Семесюк брав за основу відомі образи з картин мисткині й доповнював їх своїми персонажами – котами-хуліганами у спортивних костюмах (іл. 3.17.), або навіть вдягаючи в «адідас» самих звірів художниці (іл. 3.18.). Це є спробою десакралізувати щось загальновідоме та навіть «попсове», осучаснити його й поглянути під іншим кутом. У випадку з доробком Гапчинської була запозичена загальна стилістика та кольорові рішення, проте замість нарочито милих, круглолицих, дитиноподібних «дівчаток-янголяток», якими славиться бренд художниці, у Семесюка це типові маргінальні «гопники» (іл. 3.5., 3.8.).

Першою спробою ілюстрації чужих думок для Івана Семесюка стала книга Антіна Мухарського «Сказкі русскаго міра» [25]. Серія полотен до цього проєкту покликана зафіксувати маркери того самого «русского міра» і остаточно відділитися від нього, деконструювати міт російської «величі», вказати на негативні риси «російськості», а для України, проти якої росія веде війну, вони можуть бути лише негативними (іл. 3.21., 3.22.). Це не є спробою зрозуміти росіян, мета тут чисто викривальна. Зображення побудовані за принципом «лубочної» картинки, у стилі кічу, на кожній з них нагромадження символів та російський «культурних кодів». В негативному ключі тут подані

червоні зірки, серп з молотом, георгієвські стрічки, «чебурашка», «ссср», кобзон, паспорт рф, двухголовий орел та інші. Іронічно висміюються різні міти російської пропаганди: «айфонській старець» з «лнр» та «днр», «розпятий мальчик в одніх трусіках» у вигляді «чебурашки» зі збитим літаком у вигляді посилення на збитий «Боїнг» МН-17 і так далі. Зображення супроводжуються летерингом, в сюжети вписано різні вирази з російської національної мітології.

Великий вплив на митця також має філософія буддизму, а саме школа дзен. Це простежується в усіх аспектах його творчої діяльності. Проте це вчення не використовується художником у чистому вигляді, воно адаптується під українські реалії. У живописних полотнах тема просвітлення впливає не одноразово, так до прикладу в роботі «Пацанское просветление» (іл. 3.19.) перед глядачем постає типовий «пацанчик» у позі для медитацій. Більшу частину полотна займає текстове зображення думок героя – він розуміє, що всі атрибути його «пацанського» життя не є реальністю, адже істина – це пустота. В кінці він ставить до себе питання «Хто я?» та проговорює первинну мантру «Ом». Зверху полотна також тричі написано «шанті», що означає «спокій».

На полотні «Колгоспний Махакала» центральною постаттю є буддійське божество-охоронець Дхарми – учення Будди, з чотирма руками, червоною шкірою, страшною гримасою, трьома очима та черепами на голові. Вбрання у нього не типове, як для східного божества – вишиванка, атласна спідниця та сині «треники» з трьома білими смугами. Герой стоїть між двома українськими хатами, зверху яких сидять два звіра Примаченко у спортивних костюмах. Один з них промовляє мантру, а другий зачитує Шевченка: «Було колись – в Україні ревіли гармати; було колись – запорожці вміли панувати». Позаду Махакали мандорла, довкола якої орнамент з логотипів фірми «Nike» та напис «Просветление або смерть». По верхнім кутам полотна знаходяться елементи вишитих українських рушників із рослинним орнаментом. Ця робота – неочікувана еkleктична суміш східно-азійських вчень та українських впізнаваних образів, вона також стала обкладинкою аудіо версії книги

«Еволюція або смерть! Пригоди павіана Томаса» авторства Семесюка на проєкті «Слухай».

Іван Семесюк є митцем широкого профілю і творить він не лише візуальні образи. Його шлях як літератора почався у 2014 році з виходом книги «Щоденнк україножера» [37]. Проте більшу популярність здобули наступні дві роботи автора. У його творчості часто зустрічається гасло «... або смерть». Спершу назва Союзу вольних художників «Воля або смерть», на полотні «Колгоспний Махакала» – «Просвітленіє або смерть», створений на Євромайдані ним плакат «Угода або смерть», тому не дивний вибір і для назви книги – «Еволюція або смерть! Пригоди павіана Томаса». Загалом заклик «Воля або смерть» зображувалась на прапорах махновців, але на портреті Нестора Махно митець залишає незмінною як раз першу частину гасла – «Воля, або всі йдуть нах*й». Перша книга про пригоди мавпо-українця Томаса Яковича Сироти переповнена буддистськими термінами, українськими архетипами, висміяними стереотипами та іронією.

Сам Семесюк зазначав, що книга була написана не в останню чергу під впливом Леся Подерев'янського – «Він показав, що стопів поворотів нема – роби все що хочеш», адже пан Подерев'янський в першу чергу живописець, але широкому загалу більш відомий саме як літератор. За складеною київською традицією, якщо проговорюється слово «Митець», саме з великої літери, то це на позначення нього, за аналогією «Кобзар» – Шевченко, «Каменярь» – Франко. Семесюк не приховуючи зізнавався – «Так, без Подерев'янського ці мої книжечки з циклу «Пригоди павіана Томаса» – навряд чи б вони відбулися. Тому що все таки він показав – художник може робити і це теж» [18].

Перша частина пригод павіана містить в собі «одкровення про дегенератів, селяків, духовних вчителів, тибетських монахів та феміністів», а також сторінки наповнені «хамськими випадками, матюками, людожерськими натяками і принизливими визначенням» [35, 8 с.]. За сюжетом головний герой – павіан Томас Якович Сирота, втікши з цирку їде «на Київ» у поїзді. Там уві

сні до нього приходять «посланець відповідального начальства» з голосом «есбеушного слідчого» на ім'я «Газдрубал Калачакрович Дурдинець» та повідомляє мавпунові новину – насправді він не мавпун, а просто невдала реінкарнація Банкея Саругатовича Йотаку – «Просвітленого Майстра Дзен» та «сьомого репатріарха Японської Дхармославної Церкви токійського патріархату, ЯДЦ ТП» [35. 26 с.]. Тобто в цій мовленнєвій конструкції легко впізнається посилення на Українську Православну Церкву київського чи московського патріархату, УПЦ КП та УПЦ МП, перша вже офіційно змінила назву на ПЦУ – Православну церкву України. Після удару по голові важким фоліантом починається подорож головного героя «із Сансари у Нірвану» – кожний новий розділ це лекція з циклу «Обична істина як вона є», в яких павіан постає у різних життях, але перед кожною смертю має усвідомити себе Банкеєм Йотаку, аби далі перероджуватися.

В першій лекції Томас опиняється в «Тибетській Народній Республіці», де на релігійному дійстві беруть участь попи «вдягнуті за кумедною православною модою» і співають щось з репертуару «кацапського гурту Любе, але чомусь тибетською мовою». Перша думка, що промайнула в голові у павіана була «Сеператисти». Зважаючи на дату виходу книги, а саме 2015 рік, це очевидна алюзія на події на сході України, на так звані «луганську народну республіку» та «донецьку народну республіку». Автор висміює існування таких антидержавних утворень та фіксує реальність через призму іронії. Цікавою гумористичною деталлю є невіра головного героя у бога, проте він вірить в «Недайбога», що явно є пародією на лексичну конструкцію-вигук «Не дай бог!», тому мавпун від несподіванки викрикує «Ом Мані Отче Наш! Ом Мані Отче Наш! Рятуй, Недайбоже, свого непутьового сина!» [35. 37 с.]. Викрик Томаса є нічим іншим як поєднанням найвідомішої мантри буддизму Махаяни та головної молитви християнства. Також у книзі згадується так зване «Недайбоже слово».

У другій лекції павіан мешкає у селі та «оре культурну ниву». В тексті згадується крадіжка одного вареного яйця, за яке його посадили «на п'ять год

строгача». Цей же сюжет повторюється у доробку гурту «Пирятин» в пісні «Криптошансон» – «Просто їсти захотів: взяв яйце і залетів на тюрму, на десять год строгача», проте вдвічі збільшується термін перебування у місці позбавлення волі. Примітно, що замість слова «років» в обох випадках вживається «год», розмовний варіант, що притаманний мові степової частини України. Після смерті героя в цьому розділі на його могилі на байковому кладовищі встановлюють пам'ятник, автором якого є «Газдрубал Калачакрович Дурдинець, член Національної спілки художників України з 1648 року». Тут очевидний реверанс з долею сарказму до спілки, членом якої Семесюк як художник був сам [35. 40 с.].

Сам Іван Семесюк неодноразово наголошував, що митець має бути активним громадянином, філософом, антропологом та навіть провидцем. Роздум на тему філософії з'являється у книзі як стаття з «Упирятинського вісника», там зазначено, що великі мудреці «Діоген Синопський, Банкей Йотаку, Гаутама Будда, Христос – ніхто з них текстів не писав, і саме тому їх можна вважати істинними філоофами». Також є викривальна характеристика російського філософа фашистського штибу та ідеолога рашизму Олександра Дугіна: «Московитський інтелектуал пан Дугін читав Хайдеггера без люмінієвої каструльки (на макітрі), і результат всім відомий – інтелектуал ї*анувся» [35. 42 с.]. Це не єдина згадка Мартіна Гайдеггера у діяльності митця, так кожен епізод «Інструкція.Смисл» на ютуб-каналі «Антропологія» починається зі слів Семесюка «Головне питання ХХ-го століття поставив німецький філософ Мартін Гайдеггер: чому існує щось, а не ніщо?». Весь сезон даного шоу був присвячений пошукам відповіді, проте не про загальне «щось», а про конкретно українські контексти.

«Лекція № 4» це цілковите висміювання тез кремля про «державний переворот» в Україні 2014 року, про «внешнєє управління» з США, про «рептилоїдів», «хунту» та інші вигадки східних сусідів. Автор іронізує над ними, доводячи до абсурду: посадовці «хрумтять своїми рептилоїдними хвостами», в Україні існує «парламентський комітет з питань остаточного

винищення московитів», а держсекретар Сполучених Штатів Америки виголошує «Мене, як штатівського кукловода, під чию дудку ви скачете по майданах за наколоті печеньками долари, цей аспект дуже цікавить. Держдепу США важливо чітко розуміти, на що хунта витрачає його криваві кредити» [35. 46 с.].

Важливою складовою творчого доробку Івана Семесюка є маркування іншості, дослідження на тему відмінності українців від росіян, доведення думки, що ми не «адін народ». Тому у літературному творі постає порівняння. Хоча українець там не вихваляється, а також отримує критику, проте на контрасті все одно зрозуміло – росіяни набагато гірші. Так от головний герой характеризує це явище: «Ця людина, як і наша, теж плекає свій ідеал – мати в кишені корочку співробітника силових органів. Але тут є суттєва різниця. Наш бик мріє стати мусором, тобто городовим реєстровим козаком, а їхній мріє стати кагебістом, тобто опрічником – человеком с открытым лицом і внімательним взглядом. Це і є козяча кацапська пика, котра уважно дивиться на вас і думає: «О! Який цікавий дисидентик, а до ГУЛАГу чомусь досі не записався!» Тоді як у нашого мусора погляд мутний, як х*йовий самогон, і дивиться він на вас інакше – тупо, мимо і безідейно» » [35. 47 с.]. Тут також підіймається тема репресій зі сторони росіян у ХХ-му столітті та виселення «не зручних» людей до трудових таборів. У розділі робиться висновок, що «мусора» у будь-якому випадку подолають «кагебістів», адже перші набагато ближчі до людей, тоді як другі – дуже далекі від свого «кацапського народу», адже там і народу, за великим рахунком не існує, лише «адміністрація і копалини». Також ця «лекція» дала поштовх до створення серії брендovanого мерчу Семесюка з виразом «В усьому світі – від Айови до Білої Церкви – х*йових людей п*зять!» (іл. 3.23.).

Автор часто іронізує над усталеними виразами та використовує гру слів. Зокрема замість «великий адронний колайдер» у тексті зустрічається «Святий Миколайдер», замість «95-а аеромобільна бригада» – «95-а аеромогильна бригада», замість «Пирятинські вісті» – «Упирятинський вісник». Також у

тексті постає райцентр Луганщини місто «Краснокомуняцьк» – пародія на совітську топоніміку, в якій часто змінювали назви населених пунктів на ідейно-правильні, з характерним на теренах росії закінченням -цьк чи -ськ. Релігійно-філософські тексти «упанішади» перетворюються на «УПАНішади», з явним посиленням на Українську повстанську армію, а Україна часто фігурує під йменням «Наддніпряньська Імперія».

Одним з найкритичніших розділів є «Лекція №7». У ній головний герой постає в образі «трансправославного пенсіонера-сталініста з невеличкого райцентру в Луганській області», очевидно з окупованої росією території України. Ця стара людина виступає носієм російського міту повного протиріччя, проте настільки вкоріненого в розум, що незважаючи на пустий холодильник дід «харчується» в телевізорі. А там «По всіх без виключення каналах показували п*здатих кацапів: експертів, попів, телеведучих, мусорів, Кадирова, депутатів Мосгордуми, сербів, співаків, яку-то солдатню, комуністів, монархістів, гармоністів, трударів з Хіммаша, губернаторів Алтая тощо» [35. 63 с.]. На момент 2025 року вже навіть складно уявити, але приблизно таким контентом був наповнений й український інформаційний простір трохи більше десяти років тому. Цим автор підкреслює небезпечність російської пропаганди, та зміни в кращу сторону після Революції Гідності.

Для читача постають висміяні образи, для комічності перебільшені автором, української «дійсності», якою залякували своє населення та міжнародну спільноту московські пропагандисти від 2014 року. До прикладу ведучий новин представляється ім'ям «Адольф Петлюрович Обама». Тут одразу три «жахастика» для росіян: «Адольф», очевидно Гітлер, бо за версією росіян «українці це нацисти»; «Петлюрович» – бо росіяни ставляться до Симона Петлюри з презирством, вважають його зрадником, постать яка асоціюється з визвольною боротьбою за Україну є поганим для них символом; та «Обама» – на час президенства Барака Обама прийшлося дуже активне просування російською пропагандою бачення США як зовнішнього ворога, а України як його сателіта, тому персона 44-го президента «недружньої країни»

всіляко ними демонізовувалась. Для підсилення ефекту «страшної української дійсності» в тексті присутні так звані «купи Яроша» – вони складаються з частин вбитих росіян, а саме з «московитської десантури, пітерської резидентури, сепаратистського активу, пенсіонерів-сталіністів, уральських довбо*обів, місцевих уркаганів, московських телеоператорів та ніжегородських журналістів» [35. 64 с.].

Окрім іронії над російськими мітами про Україну – німецький воєначальник часів Третього Райху фельдмаршал Манштейн рекламує продукцію Харківського бронетанкового заводу, також автор висміює і малоінтелектуальних, «недалеких» людей, або просто «жлобів»: «Під гастрономом точиться п'яна бійка. Б'ються два угруповання – які-то маргінали проти якихось люмпенів.» [35. 69 с.].

Часом крізь діалоги персонажів можна спостерігати власні погляди автора хоч і в більш радикальній формі. Зокрема головний герой виголошує таку репліку з приводу мистецтва: «Головне завдання мистецтва – це не ота пафосна маячня, що ви собі думаєте у вашому совковому міністерстві, а створення нового понятійного апарату для фіксації набутого людством цивілізаційного досвіду! Саме тому мистецтво може бути не лише не красивим, але й огидним, як, власне і досвід! Воно може і має бути неймовірно страшним!» [35. 71 с.]. Таким чином автор, у начебто жартівливій формі, дає відповідь на питання «що є мистецтвом» та «чи може бути мистецтво огидним». За загальноприйнятим суспільним договором – критерієм визначення мистецтва є емоційний відгук у людей. Огида чи страх це далеко не найслабші людські емоції, тому якщо мистецтво може викликати почуття, отже воно працює.

Як художня творчість Івана Семесюка перепліталась з літературною, так і література в нього поєднується з музикою. У першій книзі про пригоди павіана Томаса-Банкея зустрічаються слова: «Ех, ти саторі-самадхі, Слава будді Амітабхі! Розпрягай коня, пацан! Згорів сарай – гори й дацан!» [35. 72 с.]. У альбомі гурту «Пирятин» 2020 року, в пісні «Тантра» цей вираз трохи

видозмінився та став куплетом: «Саторі-самадхі, Слово Амитабхі. Розпрягай коня пацан! Згорів сарай – гори й дацан!». Вже не вперше автор поєднує буддистську термінологію з українськими усталеними виразами, замість завершення « - гори і хата» митцем пропонується буддистський монастирський комплекс – дацан.

Окрім поглядів на роль мистецтва, літератор також підіймає питання «Що таке молодий художник?». Стилізуючи розбір цієї теми під статтю в газеті «Упирятинський вісник», яку читає головний герой, автор іронізує над Національною спілкою художників України. Він висміює той факт, що «юридично молодим художником тут вважається дідусь 40 років, часто уже капітально пробуханий і психічно скалічений спробами підняти на-гора трохи творчих гонорарів.», проте далі йде доповнення: «якщо тобі нема 65 років, ти пацан і молокосос, і мусиш бігати по коньяк для аксакалів у магазин, незважаючи на погодні умови.». Все це зводиться до того, що в НСХУ бракує майстерень «бо черга 37 людей на квадратний метр» [35. 81 с.]. Зважаючи на свій власний творчий шлях у спілці, в якийсь момент Іван Семесюк припинив сплачувати внески, аби йому припинили членство. Він аргументував це втратою актуальності та відсутністю сенсу для нього там знаходитись [8].

Друга частина пригод мавпо-українця під назвою «Фаршрутка» це такий собі «дорожній фільм» – головний герой все ж намагається потрапити «на Київ», тільки вже не потягом, а маршруткою. Однак замість потрібного йому транспорту він опиняється у «фаршрутці з маршрутом «Київ – Нах*й», проїздом через Яготин». З ним у салоні перебувають «кнехти з відділу метафізичного спротиву СБУ, патріотично налаштовані селовики» – Гриша і Гриша, «конунг СБУ» – Арлекін Петрович Пере*бихаудеген, «Кривавий Пастор» – Олександр Валентинович Турчинов, Репостислав Вакарчук, «боєць сімнадцятої танкової бригади ЗСУ» – Олександр Юхименко, «конунг СБУ» – Остап Паранірванович Вішну, Вьольва Євдокимівна, Гегемонт Бурштин-Поганяйло та «голова Корчинського – Євразійський Палантир». Ця різнопланова компанія має доїхати до фінального місця на маршруті типовим

жовтим «Богданом» та перемогти там «геополітичну сутність, демона російської державності – Долгорукого Гагаріна Юрія Владіміравіча».

У згаданих героїв фігурують такі посади як «кнехт» та «конунг», де перша це насправді найманий солдат у середньовічній Європі, а друга – військовий правитель першочергово у скандинавів, проте автор органічно вписує такі назви професійної діяльності до переліку Служби Безпеки України. Також персонажами книги виступають реальні українські постаті XXI століття. Так до прикладу Олександр Турчинов справді був Секретарем Ради національної безпеки і оборони України та виконуючим обов'язки президента після втечі Віктора Януковича, а прізвисько «Кривавий Пастор» він отримав від російських пропагандистів, які стверджували що його руки у крові російський патріотів. Цей образ використовувався й досі використовується в інтернет дискурсах, аби висміювати та принижувати росіян (іл. 3.24.). Репостислав Вакарчук – це абсолютно не завуальована алюзія на Святослава Вакарчука – лідера українського гурту «Океан Ельзи», проте у сюжеті повісті він в першу чергу є «генератором мудрих думок у твіттері», від чого власне і походить його ім'я. «Голова Корчинського» яка по сюжету має здатність виголошувати різного роду філософські думки та тримати зв'язок з іншими «головами Корчинського» – це посилання на Дмитра Корчинського, українського політика та медійну особу, який у тексті також посилається на Гайдеггера та його «Дазайн».

За сюжетом пасажирів «фаршрутки» заважають дістатися до кінцевої зупинки уламки міст росії, що звалюються на транспорт. Спочатку це був шматок ярославської області рф, а пізніше цілий челябінск. Окрім уламків населених пунктів героїв також атакують так звані роботизовані «Мещерські Скоморохі», які є винаходом московії. У битві вони застосовують «культурні коди», що є суто російськими ознаками – балалайки, російську мову, карикатурні звернення як от «Альоша-а-а-а! Родненькай!», тюремний жаргон, «маму з коромислом в срафані та кокошнику», російські патріотичні пісні та інше. Виглядають вони як синтез «хрущовки», матрешки і росіянина-

алкоголіка. Таким чином автор актуалізує питання культури споживання контенту і впливу середовища на формування особистості. Адже якщо живучи в Україні споживати російські наративи, то можна і самому стати умовним «Альошей» чи «мамой з коромислом». В цьому полягає велика соціальна проблема перебудови себе, пошуку власної ідентичності багатьох українців після 2014 року, а особливо після початку повномасштабної фази російсько-української війни у 2022. Ті, хто всотували в себе російську культуру роками, росли на ній, з нею дорослішали – не можуть легко цього позбутися. Всі ці російські маркери ніби стали частиною власного «я» і позбутися їх дуже складно, але треба шукати в собі сили зрозуміти звідки пішли всі ці впливи і з якого метою, чому на наших теренах так поширені російські «культурні коди», які насправді нам не характерні та навіть є ворожими.

Протистояти російським «культурним кодам» персонажі намагаються латинськими закляттями, що їх читає «Кривавий Пастор», Остап Вішну викликає блискавки з сувенірної гетьманської булави, при цьому вигукуючи індуїстську мантру, Арлекін Петрович застосовує закляття «Авада Кедавра», що походить з книжок про Гаррі Поттера. Проте найруйнівнішим виявляється «закляття гробків» від Вьольви Євдокимівни, що закінчується вигукуванням назви провідного українського видавництва «А-ба-ба-га-ла-ма-га». Цим автор також підкреслює значущість і важливість свого – російські впливи на наших теренах переможуть не закордонні сенси та символи, а наші власні. Треба позбутися меншовартості, та плекати своє, адже воно ні чим не гірше за закордонне.

У повісті Семесюка росія розвалюється та своєю руйнацією хоче заподіяти шкоди усім до кого зможе дотягнутися, тож героям треба скерувати процес розвалу та мінімізувати втрати. Це так зване «Западло», яке росіяни влаштовують аби помирати не самим, а «з музикою та сусідами». Це наштовхує на думки, які широко почали циркулювати у суспільстві з початком широкомасштабного вторгнення росії 2022 року. Коли рф почне розвалюватися, що робити світовій спільноті загалом та Україні зокрема аби

процес розпаду був хоч більш-менш контрольованим. В якийсь момент українське суспільство почало розуміти – іншим державам не дуже вигідний розвал росії, адже всі призвичаїлися мати справу з великою країною, яка управляється з одного конкретного місця – московського кремля. Але якщо на її місці постануть купа маленьких державних утворень, які будуть воювати між собою та нестимуть загрозу всьому світу через наявність носіїв ядерної зброї – це буде занадто великий виклик для всієї світової політики. Проте це вигідно для України, адже в такому разі буде менше шансів для подальшої військової агресії проти нашої держави.

Після подолання «демона російської государственності» та зникнення московії постає питання – «це зрада чи перемога?» відповіддю на яке є «це зрадомого». Українці широко відомі своєю полярністю думок з приводу усього на світі, суспільство постійно сперечається навколо усіх культурних, політичних, соціальних проблем, викликів та тверджень. Особливо помітні це суперечки в мережі інтернет. Якщо для одних щось є «зрадою», то інші будуть висловлювати думку, що це є однозначною «перемогою». Таке явище українського суспільства постійно висміюється, аналізується, на ньому будується багато спекуляцій, але це природний стан українців як суспільства (іл. 3.25.).

Іван Семесюк зазначав, що художнику важливо бути ще й філософом, письменником та навіть проповідником [40]. Але також одна з функцій мистецтва це передбачення. У двох повістях про пригоди Томаса Яковича Сироти можна знайти не одне пророцтво, які стосуються перебігу російсько-української війни.

У «Лекції №7» першої книги є згадка про десять тисяч «Абрамсів» які їдуть в бік «колишнього московитського кордону [35. 64 с.]. М1 «Абрамс» це американський бойовий танк, який стоїть на озброєнні Сполучених Штатів ще з 1980 року. На момент виходу книги у 2015 році Україна не була одним з операторів таких броньованих машин, а отримала їх лише у вересні 2023 року.

Щодо «московитського кордону» – українські «Абрамси» таки перетнули його 2024 року під час проведення курської операції силами оборони України.

Одним з персонажів «Лекції №8» є генерал з Міністерства оборони, якого супроводжують бійці спецпідрозділу «Кракен» [35. 70 с.]. Підрозділ з такою назвою справді існує, проте сформований він був через 7 років після виходу друком рукопису, а саме 24 лютого 2022 року у Харкові. Реальний Kraken також є спеціальним підрозділом у структурі Головного управління розвідки Міністерства оборони України [30].

Після ударів російської федерації по енергетичній інфраструктурі України все суспільство перебувало у темряві, не в переносному значенні, а буквально. Проте українці не скаржилися, а гуртувалися та допомагали одне одному: бізнеси масово закупували генератори та продовжували працювати, відкривалися місця обігріву, підприємці створювали місця для заряджання електропристроїв для людей на місцях реалізації своїх послуг чи товарів. Інколи можна було передбачити вимкнення світла по звуку генераторів, що вже увімкнулися у сусідньому дворі. Передбачення такого явища також було написано Семесюком: «кошти на нову підстанцію відсутні, а тому світло є тільки вдень з неба ... так оці бідосі понакупляли собі генераторів, і весь район гуде ними, мов комашине кубло. Як бачимо, люди пристосувалися миттєво, ходять туди-сюди дуже хитрі та довольні.» [35. 80 с.].

Після терористичних атак росії по цивільним об'єктам на території України на весь світ пролунало гасло «russia Is A Terrorist State», що українською мовою звучить як «росія – держава терорист». Мережею ширилися дописи з цим гештегом, з такими написами на плакатах виходили мітингувальники під посольства терористичної країни у різних містах світу. Проте цю думку викристалізував та поширив Іван Семесюк у своїй повісті про мавпу породи павіан задовго до цього: «Підробні інституції використовуються московитами для маскуванню глобальної терористичної діяльності, і вся їхня «державна» машина найкраще пристосована саме для тероризму, а отже, і створено її було саме і виключно для цього!» [35. 95 с.]. У цій, неочевидній

для багатьох на момент 2015 року думці, автор також підкреслює невід'ємність цивільних та культурних російських установ у глобальній терористичній діяльності. Тому він закликає Гаазьким трибуналом судити не окремих посадових осіб чи воєнних злочинців, а «Московію і москвитів у цілому», адже «Большой театр, середні школи, районні лікарні, залізниця, харчова промисловість, заводи-пароходи, все це займається одним – видобутком очищеного, концентрованого зла та його насильницьким експортом.» [Там само]. В Україні досі триває суспільний дискурс з приводу провини всіх росіян у неспровокованій військовій агресії проти України. Дехто досі гадає, що зі «звичайними» громадянами росії можна вести діалог, або виправдовують тих, хто після подій 2022 року покинув територію рф. Також побутує думка, що «культура поза політикою», тому споживати контент умовних «Толстоевських» все ще є нормою. Інші ж українці вважають, що не варто шукати так званих «хороших росіян», адже «хороших росіян у тепловізор не видно», а «великая руская культура» не є необхідним загальним знаннями для українців.

У другій книзі циклу зустрічається такий термін як «Западло». Це те, що росіяни хочуть заподіяти всім іншим, коли їм самим як державі підходить кінець – забрати з собою якомога більше люду. В тексті наголошується, що це саме «Западло» – з великої літери «З». Одним з головних символів російського широкомасштабного вторгнення на територію України 2022 року також є ця літера, тільки в латинському написанні – «Z». Росіяни малюють її на військовій техніці, військові носять з нею шеврони, цивільні – футболки, ЗМІ використовують в пропаганді, в населених пунктах встановлюють скульптури. Виник навіть термін «зет-патріоти» на позначення особливо навіжених прихильників політики путіна.

Цікавою деталлю є фінальна точка, в яку потрапляють всі шматки розваленої росії – «Нах*й». Це виявилось дуже точним передбаченням, адже за сюжетом це не щось абстрактне, а цілком реальне місце, і в неї засмоктують росію: «Нах*й, немов пілосос, почав всмоктувати в себе Московію. За годину

промайнуло все – Третьяковська галерея, ансамбль Надєжди Бабкіної, АвтоВАЗ включно з Тольятті, Махачкалінське управління ФСБ по Дагестану, ескадрон гусар летучіх, Волго-Донський канал ім. Леніна, могила Ушакова, кінь Жукова, Лев Лещенко, всі альбоми Віктора Цоя, Троїце-Сергієва Лавра, Чертаново, Брат-2, гжельський промисел, Царь-пушка, Ростов-на-Дону, Бердяєв, Міністерство оборони РФ, Реріх, Республіка Марій Ел і ще багато чого такого, чого ні в сказке сказати, ні пером описати. Коротше кажучи, вся оця кацапська х*йня від А до Я пішла строго Нах*й» [35. 211 с.]. На початку повномасштабного вторгнення 2022 року дане пророцтво відбулося на українську острові Зміїний. Коли ракетний крейсер «москва» запропонував українським оборонцям острова здаватися, то отримав у відповідь «Рускій военний корабль, іди нах*й». За заданим маршрутом флагман чорноморського флоту російської федерації відправився вже у квітні того ж року – після удару двома українськими ракетами «Нептун» він затонув. Також незле нагадати про рекламні борди по всій території країни з відповідним меседжем для російських військових (іл. 3.36.).

Окрім літературних передбачень, у митця також є живописні. Однією з ілюстрацій до «Сказкі русского міра» А. Мухарського є полотно із зображенням «бабушки» без очей та з гострими зубами (іл. 3.27.). Зверху полотна «георгієвська» стрічка на якій вказано рік – 1961. Це рік польоту в космос першої людини – Юрія Гагаріна. Саме про цю подію йдеться на роботі, про що свідчить напис поруч з героїнею полотна «Ми в космос літали, весь світ нас боявся!» (перекладено з російської). Дана «бабушка» є негативною персонажкою, вона сидить на купі черепів, що свідчить про намагання прикрити росією свої злочини колишніми «велікімі» заслугами. Подібним символом російської пропаганди стала українська пенсіонерка, що вийшла до українських військових з червоним прапором «побєди» у 2022 році. Росіяни зробили з неї культ – розміщували на банерах, ліпили скульптури, малювали мурали, друкували в газетах та обговорювали у політичних шоу (іл. 3.28.).

Російські медійники максимально деперсоналізували справжню літню жінку, створивши з неї символ окупації та підтримки військових злочинів росії.

Окрім образотворчого мистецтва та літератури в останні роки Іван Семесюк активно створює музичні твори. Музикою всерйоз почав займатися у віці 36 років, як сам зазначає: «Я зрозумів, що якщо ти опанував в широкому смислі слова драму мистецьку – то ти можеш малювати, грати, бути архітектором, ліпити і так далі. Тому що принцип – одинаковий. Це певна форма творення, просто в різних просторах.» [49]. Коли у нього назбиралась достатня кількість віршів стало зрозуміло – з цього вийдуть непогані пісні. Спершу вони з'являлись в книгах, так до прикладу у «Фаршрутці» є тексти до пісень «Травневі свята», «Арта», «Родіна» гурту «Пирятин». Семесюк вбачає проблему відсутності середньо-наддніпрянського чи просто «центряцького» міту. Так широкому загалу відомі такі ідентичності «волиняки», «західняки», «свята Галичина», «східняки», «східняцьке бидло», проте центр України є ніби білою плямою на карті, тому Семесюк вирішив своєю творчістю це виправляти та заповнювати цю нішу. Тому і назва для його музичного гурту була обрана «Пирятин» – за найменування міста в Полтавській області. До першого ж альбому також увійшла пісня з назвою «Яготин» – про місто Київської області. Автор ніби іронізує над жителями невеличких міст, сіл, населених пунктів які ще донедавна були «селищами міського типу», але не з метою принизити чи висміяти їх, а можна сказати навіть романтизувати їх побут. Так до прикладу ліричний герой пісні «Яготин» йде до цього міста маршрутною до коханої: «У Яготин хай несе мене історії плін, доберуся я до Ягодина, де живе вона. Вонючі жлоби, спричиняєте ви стільки журби, я тікаю від людської юрби у Яготин».

Творчість цього музичного колективу спрямована наче й на звичайних громадян, не на культурну інтелігенцію чи творчу молодь, яка п'є каву у кав'ярнях третьої хвили. Тексти написані про роботу на будівництві, поїздку на маршрутці, про затримання поліцією та відправкою за ґрати, копання картоплі. Проте музичні аранжування там геть не прості, мелодії склалися

під впливом європейської барокової музики, ренесансових паван. Павана в свою чергу це повільний та урочистий танець XVI століття. Також Семесюк надихався американським фольком.

Назва першого альбому «Атентат» відсилає до умисного убивства якоїсь поважної, відомої та важливої особи. Проте сенс однойменної пісні у винищенні шкідників на городі: «Сотні років на городі йде війна і на підводі я завожу хімікат – розпочинаю атентат, я заводжу гербіцид – розпочинаю геноцид».

Найвідомішою піснею з першого музичного альбому та доробку гурту загалом є «Арта». Після початку російсько-української війни 2014 року гостро постала проблема відсутності сучасної українською мілітарної музики. Важливо аби це була не совітська, не російська музика якої в такому спрямуванні повно, а саме твір про українських військових для українських військових, з чітким визначенням ворога. З таким розрахунком і була створена пісня про артилерію: «І москаля нема, немає москаля. Немає ніх*я воппше, сама сира земля. Працює артилерія, *башать пацани. Одним кацапом менше, а вторий насрав в штани».

Важливим фактором розуміння музики певної епохи, на думку митця, є комплексне споживання. Тобто при спогляданні живопису певної доби треба також додавати прослуховування музику того ж часу. З цього логічно випливає і аналіз літератури та архітектури пов'язаного періоду – «І от коли дивишся ван Ейка і при тому ще кнопочку натискаєш – у тебе грає лютня – ти одразу розумієш про що це» [26].

Другий альбом гурту під назвою «Тантра» містить в собі ще один трек, названий на честь населеного пункту – «Тараща». Рядки цієї пісні часто вигулькують в українських спільнотах в контексті інтернет дискусій з приводу тих чи інших регіональних особливостей. До прикладу суперечки жителів сходу та заходу України та предмет кулінарних особливостей: паска на Великдень має бути солодка чи солоня, чи допускається використання рису в куті, «пательня» чи «сковорода», «румбамбар» чи «ревінь», чи можуть

українці їсти окрошку і таке інше. В якийсь момент з'являються представники центральної частини нашої держави і жартома цитують: «За*бали галичани, за*бали східняки. Рятувати Україну лізуть з льоху центряки. Ех, розквітай моя Тараща, квітни Жашків, Чигирин. Воїн, гречкосій, ледащо – Батьківщини вірний син».

Покликання гурту «Пирятин» це створювати низову культуру, неофольк для «аріїв-аграріїв», проте робити це якісно, не «шароварно», не «попсово». Іван Семесюк сам характеризував роботу над персонажами своїх пісень: «На своїх героїв ми дивимося дещо відсторонено все ж таки, як антропологи, науковці лаборанти, але щиро ми любимо цих людей, їхню фактуру. «Пирятин» – це ж про любов. Це відчувається по усьому нашому матеріалу.» [45].

Знову звертається до позначення іншості автор у пісні «Родіна». У рядках «З чого починається Родіна? Ачи починалась вона? З кривавого кухля напоєна – Війна її справжнє ім'я. А там, де кінчається Родіна, чужа зловорожа змія, там починається рідна земля – Батьківщина моя». Росіяни багато років намагалися створити міт, що у нас з ними спільна «родіна» – звичайно росія, що ми з однієї «колибелі», українці це просто росіяни які забули, що вони росіяни, що у нас насправді один «язик», а українська мова це лише його діалект. У даному музичному творі автор довго веде розповідь про цю «родіну» – починається вона з «сокири в горбатій спині», посилення на «Злочин і кару» Достоевського, класичний російський літературний твір, а закінчується «родіна градами», де «гради» це не погодні явища, а реактивна система залпового вогню, котра стоїть на озброєнні і росії, і Україні, проте в російсько-українській війні вперше застосувалась саме росіянами. В даній музичній композиції митець знову підкреслює ворожість і неприродність усього російського для українців, все начебто культурне з їхнього боку, в тому числі література, пісні, святкування 9-го травня у фінальному підсумку призводить до агресії та окупації.

Як художня та літературна – музична творчість митця також не уникнула широкого використання матюччя. Проте у всьому міждисциплінарному доробку Семесюка, обценна лексика не є самоціллю, а виступає інструментом для характеристики народного, низового побуту та життя. Лихослів'я є засобом зайняти нішу так званої «хуліганської» української сцени, «розбишацького сценічного контенту» [47].

Незважаючи на активну участь одразу у двох музичних проєктах Семесюк не вважає себе музикантом, зазначає що «за великим рахунком – я просто граю музику» [26]. Для проєкту Ukіe`z натхнення часто береться з ірландської музичної традиції, бретанської, барокової лютневої музики, американського кантрі. Музиканти цього колективу намагаються знайти загальні «трансатлантичні» ознаки в українській музиці, віднайти в корінні західноєвропейських музичних мотивів та суто українських спільні риси – «традиції різні, але однакова мелодія, однаковий вайб» [Там само]. Перший альбом колективу «Рohoda» складається здебільшого з народних українських пісень в абсолютно новому, не звичному для них музичному супроводі. Зокрема пісні «Туман яром» та «Ой на горі та жєнці жнуть» стала американізованими за своїм звучанням.

Для своїх книжок та айдентики гурту «Пирятин» Іван Семесюк використовує власні художні здібності. Для дечого використовує живопис – обкладинки книжок «Щоденник україножєра» (іл. 3.29.), «Еволюція або смерть! Пригоди павіана Томаса» (іл. 3.30.), музичного альбому «Тантра» (іл. 3.31.). Проте для впізнаваності та лаконічності ширше застосовується графіка – палітурка «Фаршрутки» (іл. 3.32.), обкладинка альбому «Атентат» (іл. 3.33.), ютуб-заставки до пісень гурту «Пирятин», та зображення для друку на різній продукції власного магазину мерчу з широким використанням лєтерингу (іл. 3.34.).

3.2. Погляди митця

Виходячи зі світогляду Івана Семесюка – художник має бути митцем широкого профілю, філософом, провидцем, проповідником, антропологом, гуманістом, знатися на музиці, бути політично обізнаним та громадсько-активним. І весь його творчий шлях це намагання втілити всю цю багатопрофільність в собі.

Сам себе Семесюк характеризує як «Метафізична особа підприємець», «многостаночник», «експерт з широкого кола гуманітарних питань», проте не вважає що він є митцем – просто виконує цю функцію. Музикантом також себе називає, а лише людиною, що грає музику. Загалом таку категорію як «митці» не розглядає як соціальний стан, а як вид професійної діяльності, з чого випливає що вони мають різний рівень політичної обізнаності та залученості [31].

Щодо власної професійної ідентичності – зазначає що не має її як такої, на його думку «скульптор з Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури» це не ідентичність, це «просто мене Господь покарав – що я закінчив НАОМА» [18].

Вважає, що в українському мистецтві нічого особливого не відбувається, відсутні великі школи, в галереях виставляють мистецький продукт низької якості. Вбачає проблему в тому, що багато художників не зупиняються і не роблять творчу павзу, в кінцевому рахунку вичерпуються, самоповторюються та не несуть ніякі нові сенси. Рекомендує в такому випадку почати займатися чимось іншим: «йогою наприклад, в тюрму сісти, піти на завод. Тому що все, ти все сказав, іди звідси. І я пішов звідси». Так художник характеризує свій творчий шлях, коли після ілюстрацій до «Сказок руссаго міра» 2016 року припинив активно займатися живописною діяльністю, а сконцентрувався на музичній та медійній. Коли почав займатися музикою, зрозумів що потребує ледь не оркестру, але взяти його не було звідки, тому вирішив вчитися грати на інструментах сам. Опанував декілька духових інструментів: ірландський вістл – поздовжна флейта, часто жестяна, ірландську флейту, бансурі –

індійський різновид флейти, губну гармоніку, а також струнно-щипковий – банджо. Наголошує на тому, що музичну кар'єру розпочав у віці 36 років, за мірками мистецької творчості це дуже пізно. В Україні побутує стереотип, що музичну чи художню освіту треба починати здобувати разом із початковою. У профільних Школах мистецтв можуть відмовити дитині десятирічного віку у зарахуванні до художньої чи музичної школи з причини «запізно». Тому розпочинати новий мистецький шлях у невідомій до цього галузі на четвертому десятку доволі не стандартна ситуація. Але у цього також є і плюси – опанування нових навичок та вмінь які закликають до інтелектуальної діяльності та мілкої моторики активізує мозок та покращує його стан.

Іван Семесюк не є прихильником відродження звичаїв, він впевнений, що традиції треба перевинаходити, особливо в тих галузях, про які широкому загалу вже мало що відомо. Це можна спостерігати за серією його полотен «Традиції. Ребрендинг» та першим альбомом гурту Ukіe`z. Одним з найвідоміших популяризаторів барокової музики в Україні є мультиінструменталіст Тарас Компаніченко, на думку Семесюка саме він перевинайшов українське, козацьке музичне бароко: «Це не реконструкція, це більше вільна творчість, але ти їй віриш. Видно, він дійсно має цей космічний зв'язок з епохою» [26].

Будучи прихильником готики та Північного Відродження митець також неодноразово зазначав, що у своїй мистецькій творчості часто орієнтується на британську, ірландську та американську традицію. Такий він обрав для себе стандарт, що в літературі, так і в музиці й мистецтві загалом.

Іван Семесюк часто критикує культурну політику в Україні. На його думку держава не має активно втручатися у питання мистецтва, особливо високого. Виключенням є національні оркестри, бо вони навряд чи повною мірою функціонуватимуть без державного фінансування. На думку митця Міністерство культури взагалі не потрібне – «Академічну культуру може підтримувати Міністерство аграрної промисловості» [48]. З власного досвіду

відвідин Національного будинку органної музики художник жалівся: «Ймовірно в цьому й полягає трагедія державної присутності в культурній сфері – зробити все, щоби висока культура в цілому виглядала совковою, нудною, нешляхетною, пожмаканою, кепсько вбраною, жахливо постриженою, недоглянутою і з цирковим мейкапом замість обличчя на мармизі солюючої зірки. Свято імітації високої культури і навіть не надто бурхливої імітації за кошти платників податків». Семесюк охарактеризував загальний настрій такого явища як «спілчанський вайб». Тобто якщо раніше людина була членом умовної Спілки художників, то завжди мала державне замовлення і не важливо наскільки якісно його виконано, керівництво все одно має надати таке навантаження. На думку митця такий підхід зберігся і в інших спілках, тобто просто машинальне виконання держзамовлення без жодного змісту, реалізація формальностей [26].

Сам митець запевняє, що ніколи б не очолив ні Міністерство культури, ні будь які інші структури, адже в його світобаченні найцінніше в житті, те, чого варто прагнути, це воля кожного, індивідуальна свобода. Він твердо впевнений, що в Україні люди постійно прагнуть цієї свободи, а очолювати щось на цьому шляху до свободи означає перекреслити власне життя. Проте країна не може існувати без структур та інституцій, і дуже добре що в Україні вони є, хоч і викликають багато критики, адже «Поки є оце безсмісленне окошко третє, де ставлять безсмісленну печатку якась безсмісленна жєнщина – тут є держава. Це і є держава. Слава богу шо вона є». [48].

Зважаючи на доробок Івана Семесюка його образ може здаватися надто «хуліганським». Проте сам він так не вважає, а «хуліганство» у його творчості не є самоціллю. Вся справа у роботі на контрастах – це, на думку художника, найголовніший інструмент: «той, хто не здатен на творчий дебош, ні поетом, ні художником вважатися не може, бо просто не володіє основним мистецьким інструментом – оцим самим контрастом як способом виробництва й досягнення потрібного ефекту». Він виводить думку, що контраст це і є те, що міститься і в мистецтві, і в хуліганстві. Мозок людини еволюційно складений

таким чином, щоб підмічати відмінність, якийсь збій у завчених патернах. Це допомагає вчасно помітити й уникнути небезпеки. Отже те, що візуально вибивається і є контрастним до свого оточення – працює для привернення уваги споживачів культурного контенту, на цьому принципі і побудоване мистецтво за версією митця [47].

Візуальний образ самого митця також є не в останню чергу важливим, адже він також є медійною особою, фронтменом музичних гуртів та ведучим світоглядного шоу на ютубі. Часто його можна побачити з поголеною головою, в окулярах для зору, або сонцезахисних. Має характерне татуювання спереду на шії – логотип гурту «Пирятин» власного дизайну. В одязі присутній власний мерч, в руках можна побачити потерту валізу. Нерідко на обличчі має вкладені вуса, подібні до тих, які він побачив на світлині в свого діда. Вусам була присвячена навіть пісня з доробку «Пирятин» – «Вуса штука космічна, політико-економічна. Вусами можна лякати, надихати, денервувати. Вуса годяться на все, а особливо на те, щоби їх просто мати, горя-біди не знати».

Колись Іван Семесюк був російськомовним, хоча зараз в такому випадку вживається навіть слово «зросійщений». Наразі вважає російську мову нефункціональною в Україні, а українську – мовою, що продукує смисли [51]. І смисли формують не просто мовою, а їх витворюють еліти. Еліта в Україні на думку Семесюка: «це культура і армія. Все. А все інше не еліта, це все свинопаси, рабой*би, очколупи і говно. Тільки армія і культура. І от синергія армії з культурою, в смисловому полі, може дати якийсь результат» [48]. На тлі того, що Україна веде справді екзистенційну війну суспільство також це усвідомлює. Історія вже дала розуміння, що у випадку української держави не можна обійтися без сильної армії, але без культури збереження країни не матиме сенсу. Так до прикладу сто років тому Симон Петлюра та уряд УНР відправляють український хор на закордонні гастролі, аби з позиції «м'якої сили» пропагувати в інших країнах ідею незалежності України. Таким чином пісня «Щедрик» композитора Миколи Леонтовича стала відомою на весь світ,

та особливо популярною в Америці. Проте відвоювати українську незалежність тоді так і не вдалося й знов настала російська окупація. Українська щедрівка перетворилась на «Carol of the Bells» й світом зчитувалась як американська колядка. Проте у 2022 році Україна донесла всьому світу, що має непересічні Сили оборони, котрі спроможні протистояти сильному ворогу. В той же час іноземці відкривають для себе Україну та її культуру, митці та артисти мають змогу привозити мільйонні пожертви на армію з-за кордону. Навіть «Щедрик» отримав свою сатисфакцію – в іноземних культурних програмах та кінематографі все частіше зустрічається саме українськомовний варіант пісні. Також багато культурних діячів самі опинилися в лавах Збройних сил України. Серед них багато музикантів: лідер гуртів «Жадан і Собаки» та «Лінія Маннергейма» Сергій Жадан, фронтмен гурту «O.Torvald» Євген Галич, вокаліст гурту «ДК Енергетик» Яків Марний, Олександр Буліч – більш відомий як «Sasha Boole», учасник гурту «Курган & Agregat» Євгеній Володченко, Сергій Гусак з музичним псевдо «Ницо Потворно» та інші. Така дійсність унеможливить наявність прогалин в культурному військовому мистецтві, митці які беруть безпосередню участь у захисті України проговорюють, оспівують, описують свої досвіди перебування у Силах оборони під час широкомасштабної війни, а цивільні люди та інші бійці зможуть до них доєднатися. На думку багатофункціонального митця наразі українське військо це не просто еліта, це справжня шляхта.

Однією з причин такої багатофункціональності митця є його внутрішній критик та споживач. Коли Іван Семесюк розуміє, що на його культурний запит на ринку немає відповідного творчого контенту – створює його сам, таким чином заповнюючи нішу. Була відсутня «хуліганська» пісня на музичній сцені – започатковує гурт «Пирятин». Не вистачало якісного декоративного мистецтва – вручну вишиває «бандериків» та інших тваринок. Митець зізнавався, що дуже цінує та поважає поетичний доробок Сергія Жадана, проте йому не відкликається його проза: «Мені нічого не цікаво. Чомусь. Я, власне,

тому книжки пишу, тому що ніхто для мене їх не написав – такі, як я хочу. А значить є люди з такими ж смаками як у мене, котрі потребують таку музику, як я роблю, літературу, як я роблю, поезію, як я роблю. Тобто запит на англо-саксонську і трансатлантичну традицію» [26]. Те саме сталося і з архітепизацією та створенням міту так званих «центряків» – жителів центру України. Вони слабо представлені навіть в масовій та низовій культурі, тому митець обрав своїм покликанням це виправити. Найкрасномовнішим таким «стовпом» центральної культури України вважає доробок Леся Подерев'янського, проте цього замало. Також вбачає відсутньою на українському ринку музики для простих «роботяг» та «пацанів з гаражів», через що вони спрямовують свої вподобання в бік «руського репа» та «блатняка» від східних сусідів. Одним з аспектів існування музичного доробку гурту «Пирятин» на його думку є закриття потреби в піснях про життя і таких верств населення.

«Англо-саксонські» та «трансатлантичні» погляди митця впливають з переконань, що Україні не треба «іти» чи «доеднуватися» до Європи, а наша країна завжди була європейською. Проте українцям треба відкинути меншовартість, яку виплекали в нас росіяни, та пригадати, що Україна має історичну тяглість від таких чисто європейських держав як середньовічна Русь та Річ Посполита раннього нового часу.

Не зважаючи на вузьку представленість та не велику популярність на українських просторах східних практик, Іван Семесюк є їх прихильником. Посиланнями на буддизм просякнуті всі аспекти його творчості, проте автор не вдається до високочолості та «заумності» з цього приводу. В створеному ним контенті не відчувається зверхності та вихвалянь стосовно обізнаності автора в неочевидній та не близькій для звичайного українця філософії. До того ж він вдало поєднує у тому самому контрасті дві дійсності для досягнення мистецьких цілей привернення уваги. Навряд широкий загал очікує побачити буддійське божество у вишиванці чи «гопника» за медитацією. Сам Семесюк також практикує дзадзен – щоденні медитації, при яких людина має сидіти у

певній позі та слідкувати за своїм диханням. Діяч запевняє, що хоч на перший погляд це і звучить просто, проте насправді навіть для таких дій треба багато тренуватися. Такі дії допомагають примиритися з собою, тримати під контролем свій ментальний стан та загалом почуватися краще [1].

Одне з найбільш контраверсійних захоплень Івана Семесюка – епоха «кучмізму». Таку назву має період двох термінів президенства Леоніда Кучми – другого президента України. Зазвичай термін має негативні конотації, адже на пряму асоціюється з олігархатом, корумпованим державним апаратом, самолегітимізацією влади тощо. Але Семесюку дуже до вподоби вивчати та осмислювати той часовий відрізок, він вважає що це питання є слабо проартикульованим, хоча українські 90-ті це цікавий, малодосліджений час, натомість російська дійсність 90-х років повністю перекриває цю нішу. На критику його захоплення художник відповідає «Яке суспільство така і шляхта», натякаючи на проблематику постсовітської України, яка щойно відновила свою незалежність. Постать самого другого голови держави для митця є найцікавішою – він вписує його у свою літературу, пише про нього поезії та пісні. Називав себе «поетом націонал-кучмістом», а його власний телеграм канал має назву «Кучмістика» [19].

У книзі «Еволюція або смерть! Пригоди павіана Томаса» є цілий розділ про спілкування телефоном Кучми Леоніда Даниловича – «Другого імператора Наддніпрянської Імперії у вигнанні» та Ріната Леонідовича Ахметова. Автор навіть нічого не вуалює, жодного дисклеймеру на кшталт «Всі персонажі та описувані події є вигаданими. Будь-які збіги є випадковими та не мають жодного зв'язку з реальністю». Можна навіть сказати навпаки – персонажі справжні, всі збіги навмисні [35. 73 с.].

У музичному доробку гурту «Ukie`z», в другому їхньому альбомі, є трек з назвою «Данилич». В ньому Семесюк згадує Леоніда Кучму як батька нації – «У держави три стовпа – церква армія тюрма, а четвертий стовп Данилич, батько нації Кучма». На основі цього музичного твору Семесюк навіть створював мерч із зображенням політика (іл. 3.35.). У тому ж альбомі «Twin

Styx», в однойменній пісні, Кучма постає у вигляді Харона «з довгим веслом перевізника», а також має «хитру мармизу». Загалом не схоже, що митець сприймає другого президента як справжню конкретну людину, для нього це ніби образ з атрибутами доби – «попільнички барокові, на столі лежить кастет». Семесюк розглядає постать Кучми як зліпок епохи, як персонажа з коміксів, з котрого можна за бажанням витворити героя, щось на кшталт «Капітан Україна», або ж використати його як злодія та загалом антагоніста [50].

3.3. Багатопрофільні митці як явище

Іван Семесюк є непересічним українським митцем. Його особливість в тому, що різні кола людей можуть знати лише про його один вид діяльності. Проте тут, як він сам казав про епоху відродження, набагато кращий досвід може відбутися, якщо споживач контенту розглядатиме весь доробок в комплексі. Хоч розглянутий митець не є унікальним у поєднанні в собі різних видів культурної діяльності.

Значного впливу для початку літературної діяльності на Семесюка справив Лесь Подерев'янський. «Митець», під таким прізвиськом відомий пан художник та літератор, широко знаний за свої сатиричні п'єси. Пише він використовуючи багато лайки та суржику, творить низову культуру. Під час широкомасштабного етапу російсько-української війни Київ як людська громада почав масово переходити на українську мову спілкування. З такого досвіду різкої зміни ідентичності, адже за мовою стоїть самосприйняття, стало зрозуміло, що вчорашні російськомовні кияни зі зміною мови комунікації на державну в побуті розмовляють приблизно «літературною» мовою Подерев'янського, часто самі цього не усвідомлюючи. Отже, літератор писав твори не умовним «суржигом у вакуумі», а майже такою собі «київською говіркою». Що доволі парадоксально, адже коли людина намагається говорити не звичною для неї розмовною мовою, в лексиконі опиняється забагато канцеляризмів, складних зворотів, вимова здається неповороткою. Ніби

мовник постійно пригадує завчені ще в школі правила та силується розмовляти літературно. Проте з усвідомленням того, що людина не на уроці чи, тим паче, не на конкурсі Петра Яцика, мова стає невимушеною та природною, побутовою та розмовною, ніби у творах «Митця».

Автор висміює совітських персонажів та тодішні типажі, цитати з кіно, літературу та й загалом дійсність. Викривальної критики у кічевій формі зазнають у його творах російські шовіністичні та імперські міти. Незважаючи на широку популярність як автора цинічних п'єс, в першу чергу Лесь Подерев'янський вважає себе саме художником. За освітою він живописець, що закінчив Київський художній інститут, нині НАОМА, а членом Спілки художників України є з 1980 року. Його роботи зберігаються в Національному художньому музеї України, у Міністерстві культури та туризму, в Київській картинній галереї, а також багато де закордоном. Його полотна вражають немалими розмірами, лаконічними сюжетами та контрастом. Авдиторії Подерев'янського-драматурга та Подерев'янського-живописця слабо перетинаються, адже живопис його дорогий і непересічний, а до його письменницького доробку дотягнутися не важко. Багато хто неодноразово чув уривки з його п'єс в озвучуванні самого автора, навіть не усвідомлюючи цього. Митець подарував українській сміховій культурі такі крилаті вирази як: «Купатись чи не купатись?», «Как пагодка в маскве?», «Щури попереду, позаду таргани і мандавошкі», «Ходить цілий день в гамні і шото вообража» та багато інших, а також сформував «національну ідею» – «Від*біться від нас нах*й!» [20]. Хоча щодо цієї ідеї Іван Семесюк зазначав, що насправді для українців більше характерне «До*біться до нас!». Він вважає, що коли постає екзистенційна загроза – тоді українці проявляються як один могутній організм, який відкидає всі внутрішні протиріччя, забуває всі свої «хуторянські» звички та діє рішуче та войовниче, а саме це і необхідно суспільству наразі. Треба завжди тримати на увазі той факт, що росіяни це величезна не лише зовнішня загроза, а й внутрішня також.

Письменник, поет, прозаїк, перекладач, філолог за освітою Сергій Жадан набагато більшій кількості людей відомий за музичним харківським проєктом «Жадан і Собаки», де він виступає у ролі вокаліста та автора текстів. Сам літератор не був у складі гурту з самого початку, тому і назва була інша, проте музиканти почали запрошувати до виступів Жадана у якості поета. Колектив має величезні охоплення серед слухачів, пісні широко цитуються. Наразі можна назвати їх найпопулярнішим сучасним рок-гуртом в країні, хоча жанрово їх відносять до ска-панку, а інколи помилково ледь не до християнського року. Музичний гурт часто виступає хедлайнерами на музичних фестивалях, проводить багатолюдні концерти по всій території України.

Набагато скромніші охоплення має інший музичний колектив, фронтменом якого є Сергій Жадан. Мова йде про групу з назвою «Лінія Маннергейма». Цей гурт має більш спокійне звучання, проте теми підіймаються серйозні, сучасні, філософські, важкі та інколи навіть сумні. Під трек «Йй 15» на вірш Жадана, може бути важко втриматися від почуття ентропії, якщо мали місце якісь подібні досвіди, що й у ліричної героїні. Інколи зустрічаються пісні на поезії пана Сергія в доробку інших рок-гуртів, як от «Brutto» з треком «Середні віки» й декількома іншими з альбому «Роки», чи «Kozak System» – «Коли вона».

Як письменник отримав безліч нагород, його романи мають відзнаки «Книга року» від різних рейтингів, майже щороку отримує різні медалі та премії. Його тексти перекладаються англійською, польською, німецькою, французькою, данською, нідерландською та безліччю інших мов. У 2022 році був висунутий на Нобелівську премію з літератури Польською академією наук. Окрім власного письменства також займається перекладами інших. Був активним учасником харківського Євромайдану, під час сутичок отримав травми. 2024 року мобілізувався до бригади «Хартія», що у складі Національної гвардії України. Там заснував «Радіо Хартія», культурною діяльністю збирає кошти на потреби своєї бригади.

Ще один представник української культури, який є більш відомим не за профільною мистецькою освітою – Юрій Журавель. Він є фронтменом, автором музики та слів рівненського гурту «OT VINTA», художником-графіком, активним громадським діячем. Його музичний гурт визнаний винахідником нового жанру «украбілі» – поєднання рокабілі з українським фолком. Колектив активно займається волонтерством – закупають турнікети для Збройних сил, а під час Антитерористичної операції на сході України створили акцію «Гітара для солдата», де збирали музичні інструменти та відправляли їх бійцям. Проте освіта в Журавля не музична – випустився з факультету педагогіки Рівненського державного педагогічного інституту, нині Рівненський державний гуманітарний університет. Спеціальність була обрана – «основи дизайну та образотворчого мистецтва». Як ілюстратор багато співпрацював з письменниками Братами Капрановими, має багато проілюстрованих книг у доробку. Широко відомий як художник-графік за свої карикатури на знаменитостей та політичних діячів. Своєю місією визначає виховання майбутніх поколінь, для цього застосовує весь наявний інструментарій: педагогічну освіту, вміння грати на музичних інструментах та малювати, ілюструвати книги, веде просвітню діяльність у власному відеоблозі.

Міждисциплінарність діячів культури цікава тим, як співвідносяться їх образи для різних суспільних кіл. Один і той самий митець, в уявленні різних прошарків споживачів культурного контенту, може мати абсолютно різні характеристики. Так до прикладу людина може переслухати всі п'єси Подерев'янського, проте так і не дізнатися про його художній доробок. Або «лайкати» карикатури Журавля у «фейсбуці» і взагалі не бути обізнаним щодо його багаторічної концертної діяльності зі своїм гуртом. Про Жадана більшість знають, що він окрім музиканта ще й поет, але про його прозу можуть і не здогадуватись.

Якщо зважати на вислів «талановита людина – талановита у всьому», то це ніби знецінює старання опанувати нову галузь, адже може здатися, що після

однієї вивченої навички для інших взагалі не треба прикладати зусиль. До того ж навіть цей вираз може бути цілковитим стереотипом, адже є такі генії своєї справи, що будь що інше окрім їх галузі може бути для них не підйомним навантаженням.

Висновки до розділу

У третьому розділі даного дослідження було проаналізовано основні впливи на творчий шлях Івана Семесюка. На початку була піднята тема Північного Відродження, а саме таких митців як Гієронім Босх, Пітер Брейгель Старший та Ганс Гольбайн Молодший. Розглянуто взаємозв'язок відродження, готики, гуманізму у творчості Семесюка. Проведено аналіз художніх творів митця, виявлено закономірності у зображуваних образах. Розкрито погляди художника на портретний жанр загалом і його становище в Україні. Підкреслено київську ідентичність Івана Семесюка. Знайдено паралелі між нідерландським фольклором середньовіччя та сучасною низовою культурою України.

Після розбору візуальної творчості розглядалася також літературна. Аналізувалися два приклади прозової діяльності митця, а саме книги «Еволюція або смерть! Пригоди павіана Томаса» та «Фаршрутка». Наведено слова митця про творчий вплив літературного доробку Леся Подерев'янського, який власним прикладом показав, що художник може стати і літератором. Проведено огляд сюжету та основних персонажів, сенсових навантажень повістей, висміювання росії, її засобів глобального впливу та характерних маркерів. Розглядалися методи та засоби, якими автор підкріплює свої думки у тексті, наводилися цитати. Митець вважає, що споживання мистецтва має бути комплексним. Тобто при вивченні живопису певної доби треба також досліджувати й скульптуру, архітектуру, історичне тло, музику та літературні твори тієї епохи.

Було зазначено, що однією з функцій мистецтва є передбачення. У першому підпункті окреслювалися «пророцтва» Семесюка, які він ненавмисно

висвітлив у своїй творчості в середньому за 7-8 років до подібних реальних подій. Здебільшого це були текстові передбачення вписані в книги, проте були й візуальні. Підіймається питання відсутності міту жителів центральної України та спроби митця їх зафіксувати, а подекуди навіть створити.

Далі висвітлювався музичний аспект діяльності майстра, а також його взаємозв'язок з іншими сферами мистецтва. Аналізувалися відмінності двох музичних колективів, складовою яких є Іван Семесюк. Виявлено, що лайка й матюччя не є самоціллю у творчості, а лише інструментом для змалювання побуту та низової культури. Розглянуто творчість колективів «Пирятин» та «Ukie`z».

Другий підпункт третього розділу покликаний охарактеризувати митця як людину, висвітлюючи його погляди. Подано огляд на думки художника з приводу мистецьких спілок, політики, роль держави в питаннях культури. Розглянуто образ самого митця. Основною спонукою для Івана Семесюка робити той чи інший мистецький продукт – відсутність змоги споживати такий контент банально через його відсутність.

Проаналізовано таку проблему, як відсутність міту так званих «центряків» – жителів центру України. Інші регіони широко представлені та мають свої стереотипи та архетипи, а центр ніби є білою плямою на карті. Іван Семесюк вважає за необхідне створювати цей міт. З цього з'явилися такі терміни як «Наддніпрянська Імперія», «багаторукий тарасит», «агро-арій» та інші.

Часто повторюваною темою у творчості Семесюка є образ другого президента України, Леоніда Даниловича Кучми. Він як персонаж з'являється в літературі та музиці. Постать ця доволі контраверсійна, для багатьох чисто негативна, проте митець використовує його як маркер епохи, адже вважає, що українські 90-ті слабо проартикульовані та осмислені.

Мета третього підпункту даного розділу – знайти приклади інших міждисциплінарних сучасних митців, що творять в Україні. В контексті дослідження були оглянуті: Лесь Подерев'янський – «Митець», художник,

автор великої кількості сатиричних п'єс, драматург, на широкий загал відомий саме як літератор; Сергій Жадан – поет, прозаїк, перекладач, лауреат багаточисельних українських та закордонних премій, для більш масового глядача та слухача знаний як фронтмен гуртів «Жадан і Собаки» та «Лінія Маннергейма»; Юрій Журавень – ілюстратор, художник-графік, аніматор, волонтер, впізнаваний за своєю серією карикатур та лідерством гурту «OT VINTA». Підрозділ покликаний окреслити явище багатofункціональності українських мистецьких діячів та факт того, що інколи кола споживачів різних творчих проявлень одного митців можуть навіть не пересікатися.

ВИСНОВКИ

Питання міждисциплінарності митців не є широко висвітленим у наукових дослідженнях. Коли дослідники та дослідниці розглядають творчість певного митця, найчастіше роблять огляд одного конкретного аспекту, з цього випливає проблема взаємоузгодження творчих доробків конкретного майстра на різних етапах його мистецької діяльності.

При даному дослідженні було опрацьовано наявні результати попередніх дослідників, оглянуто та описано наявну літературу на суміжні теми, що стосуються персоналії Івана Семесюка. Систематизовано біографічні дані художника, проаналізовано його мистецький шлях. Виявлено, що найбільшою джерельною базою щодо діяльності митця є його текстові та відео-інтерв'ю на різних ресурсах. Основними методами розвідки були: біографічний, системний підхід, порівняльний аналіз. Подано термінологію, яка стосується контекстів вивчення даної проблематики.

За допомогою біографічного методу описано творчий шлях митця в хронологічній послідовності. Спочатку висвітлено дитинство та здобуту освіту художника. Період від навчання в Національній академії образотворчого мистецтва і архітектури до закриття проєкту «Жлоб-арт» та початку Революції Гідності, учасником якої був Іван Семесюк, охарактеризовано як «ранній період творчості». Перелічено основні мистецькі проєкти, організатором чи учасником яких був митець в проміжку приблизно десяти років.

Зрілий період творчості окреслено періодом з 2014 до 2025 року. Зазначена роль мистецтва в контексті Євромайдану 2013-2014 років та місце Івана Семесюка в ньому. Побічно досліджено феномен об'єднання «Мистецький Барбакан», що під час мітингів знаходився навпроти станції метро Хрещатик та був одним з найактивніших мистецьких осередків Революції Гідності. Досліджено період постмайданної діяльності, під час якого на другий план відходить живопис, натомість з'являється багато

вишивки та витворюється серія «Бандерики». Після великого ілюстративного проєкту у 2016 році художник зрозумів що вичерпався, тому бере павзу від глобального живописання. На заміну художнім висловам приходять літературні. Впорядковано інформацію про письменницьку діяльність митця. Хронологічно опрацьовано наступний етап у житті майстра – початок опанування музичної сфери у складі двох колективів. Концентруючись більше на аудіо-мистецтві, художник починає займатися ще й медійними проєктами на ютуб-каналі «Антропологія». Розглянуто основні теми світоглядного шоу, ведучим якого є Семесюк, окреслено контингент гостей.

Визначено фактори впливу на митця. Доведено, що найбільшого художнього впливу на міждисциплінарника справило мистецтво Північного Відродження. Проаналізовано в чому конкретно ці впливи проявляються та визначено найзнаковіших для митця художників. Проведені паралелі між зображеннями низового фольклору пізнього середньовіччя на півночі Європи та в сучасній Україні.

Визначено один і той самий патерн, що постійно зустрічається на полотнах Семесюка, а саме наявність котів. Коти в його творчості це просто такий різновид українця. Встановлено гуманістичний напрям всього творчого доробку. Окрім гуманізму, Семесюк як портретист, також є самопроголошеним антропологом. Він вбирає в себе типажі та архетипи людей довкола. Так як навколо нього самі лише українці, то і антропологічні дослідження він проводить над українцями. До того ж є ведучим на каналі «Антропологія», де веде світоглядне шоу із запрошеними гостями та розмірковує на важливі світоглядні теми.

На прикладі літератури, створеної митцем, характеризується ставлення художника до мітів російської пропаганди, їх символів та філософії. У книгах митця, в жартівливій формі, завдається нищівного удару по такому державному угрупуванню як російська федерація. Проаналізовано підхід автора до десакралізації усталених мітів, форм та образів, не лише на полотнах, а також у прозі. Вказано на безперечний вплив Леся

Подерев'янського, як літератора, саме він показав, що художники може також і цим займатись. Без впливу «Митця» Семесюк би не написав дві свої книги про пригоди мавпуна-українця.

Дана характеристика музичній діяльності, виявлено якими інструментами, окрім власного голосу, володіє Іван Семесюк. Визначені жанри та напрямки, а також мета створення гуртів «Пирятин» та «Ukie`z». Важливою складовою є захоплення музикантами ірландськими піснями, бароковими, ренесансними музичними композиціями, а також розуміння відсутності заповнення такої ніші на теренах України. Визначено, що митець у музичній галузі проводить паралелі між західними та українськими традиціями, шукає подібності, доводить, що українські мистецькі звичаї не вирізняються із загальноєвропейських. Почав займатися музикою у 36 років, проте з тих пір навчився грати не на одному інструменті, та самостійно створювати музику. Найзручнішим та, на диво, малопиширеним інструментом вважає губну гармоніку.

Для Семесюка характерно шукати щось, що закриватиме його власні потреби в культурній сфері, проте коли ринок не може цього запропонувати – він починає виготовляти це самостійно. Адже якщо в нього самого виникає потяг до конкретних тем, отже обов'язково мають знайтися ще споживачі такого контенту. Саме з такою метою він став фронтменом двох музичних гуртів та написав книги, які хотів би прочитати сам. Зазначено, що айдентику гурту «Пирятин» та обкладинки для власних книжок автор створює самостійно, використовуючи свої художні навички.

Піднято проблематику функції передбачення мистецтва. Частина дослідження присвячена ненавмисним «пророцтвам» Семесюка. Настільки чітко митець у своєрідній йому манері, фіксує реальність, що навіть спромігся її передбачити. Постає питання «Мистецтво повторює за реальністю, чи реальність відтворює мистецтво». Ці віщування складаються з подій, які мали місце відбутися після початку широкомасштабного російського вторгнення на

територію України та є загальновідомими для українського суспільства та широко висвітлені в світі.

Міждисциплінарність творчості Івана Семесюка полягає в тому, що навіть чисто візуально дивлячись на обкладинки до пісень та музичних альбомів одразу очевидна приналежність їх до доробку конкретного митця. Графіка Семесюка взагалі майже не обговорюється. Вона використовується для айдентики гурту «Пирятин» а також на продукції магазину художника.

Митець активно артикулює свої погляди світу. Так було визначено, що митцем він себе не вважає, а професійної ідентичності не має. З приводу сучасного українського мистецтва – критичний, на його думку воно не якісне, проте все одно має існувати й у великих кількостях, аби повністю перекривати запит суспільства на українську культуру. Виявлено, що критиці з його боку також піддаються Міністерство культури та туризму, Національні спілки художників та літераторів, художники що не зупиняються вчасно, а продовжують створювати щось безсенсовне та самоповторюване.

Розглянуто захоплення Семесюка Леонідом Кучмою, другим президентом України. З'ясовано, що художник не сприймає його як конкретну живу людину, а скоріше як персонажа та такий собі маркер епохи, яка на думку митця дуже цікава, проте мало проговорена.

З'ясовано роль одного виду мистецтв при опануванні інших. Визначено тенденції та спонуки, що ведуть до багатопрофільності українських митців.

Встановлено, що окрім «націонал-кучмізму» Іван Семесюк також є прихильником буддизму. Це не остання тема в його творчості, яка захоплює всі аспекти його творчої діяльності. Однак він не використовує буддистські образи в чистому вигляді, а адаптує їх під суто українські реалії та теми.

Іван Семесюк не єдиний багатопрофільний митець на українських теренах. Проте в ньому сконцентрувалось одночасно доволі багато вмінь та навичок. Також до прикладу було розглянуто діяльність Леся Подерев'янського як живописця-письменника, Сергія Жадана як літератора-музиканта та Юрія Журавля – ілюстратора-музиканта.

Резюмуючи все вище описане, варто окреслити перспективи для майбутніх досліджень в даному напрямку. Так приміром можна поглибити вивчення філософії Івана Семесюка, розвинувши тему індуїзму та буддизму у викладі його мистецьких робіт. Доцільно детальніше розібрати його музичну діяльність з точки зору фахівців цього напрямку. Слід також провести роботу з атрибуції багатьох художніх творів митця.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антропология // Глядацький бліц: Іван Семесюк відповідає на ваші питання в прямому ефірі // Дата публікації 29.12.2022. URL: https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=1v43oeTBvrQ&list=PLr7LQGFCUSSTjp-yiVkbajITnYn_qq04Y (Дата звернення: 18.03.2025)
2. Балакир А. «Я кусаюся цінами» – Іван Семесюк. // *Gazeta.ua*. 13.07.2012. URL: https://gazeta.ua/articles/culture/_a-kusayusya-cinami-ivan-semesyuk/445633 (Дата звернення: 01.05.2025)
3. Богачевська О. Кіт – це українець у спортивному костюмі. // *Gazeta.ua*. 16.08.2012. URL: https://gazeta.ua/articles/culture/_kit-ce-ukrayinec-u-sportivnomu-kostyumi/451226?mobile=false (Дата звернення: 05.04.2025)
4. Виставка «ANIMALS» Івана Семесюка. // *Всеукраїнська асоціація музеїв*. URL: <https://surl.li/cffwes> (Дата звернення: 03.05.2025)
5. Ганс Гольбайн Молодший: твори. *ВікіАрт*. URL: <https://www.wikiart.org/uk/gans-golbayn-molodshiy/all-works#!#filterName:all-paintings-chronologically,resultType:masonry> (Дата звернення: 24.04.2025)
6. Іван Семесюк намалював «жлобокурів» [оновлено, фото] // *Детектор медіа*. 18.06.2013. URL: <https://ms.detector.media/sotsium/post/3751/2013-06-18-ivan-semesyuk-namalyuvav-zhlobokuriv-onovleno-foto/> (Дата звернення: 17.04.2025)
7. Іван Семесюк. *Художники України*. Випуск № 21 від 10.11.2005. 14с.
8. Іван Семесюк: Не плачу внески до Спільки художників, чекаю, коли виженуть (ЕКСКЛЮЗИВ) // *mrpl.city*. 27.02.2017. URL: <https://mrpl.city/news/view/ivan-semesyuk> (Дата звернення: 15.04.2025)
9. Інструкція. Війна – на Суспільному стартує другий сезон токшоу про українську ідентичність // *Суспільне Мовлення*. 18.08.2022. URL: <https://corp.suspilne.media/newsdetails/5234/> (Дата звернення: 17.03.2025)

10. Інструкція. Смысл стартує у вересні на ютуб-каналі «Антропологія» // *Суспільне Мовлення*. 05.09.2024. URL: <https://corp.suspilne.media/newsdetail/s/instruktsiia-mysl-startuie-u-veresni-na-yutub-kanali-antropolohiia> (Дата звернення: 17.03.2025)
11. Інструкція.ЮА – ютуб-шоу про те, як влаштовані українці // *Суспільне Мовлення*. 08.12.2021. URL: <https://corp.suspilne.media/newsdetail/s/4495> (Дата звернення: 17.03.2025)
12. Історія без міфів // Іван Семесюк: імперія народного горя, байрактарщина, майбутнє "Пирятина" // Дата публікації 23.05.2023. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=FppcUNP58bY> (Дата звернення: 25.04.2025)
13. Ковтонюк Н. П. Функції сміху в дискурсі Революції Гідності. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*. 2017. 7 с.
14. Ковтунович Т., Привалко Т. Майдан від першої особи. Мистецтво на барикадах / Укр. ін-т нац. пам'яті. Київ : К.І.С., 2016. Вип. 2. 304 с. : іл.
15. Константинова К. Жлоб-арт як дзеркало української реальності. // *Детектор медіа*. 29.10.2011. URL: <https://detector.media/withoutsection/article/66809/2011-10-29-zhlob-art-yak-dzerkalo-ukrainskoi-realnosti/> (Дата звернення: 04.04.2025)
16. Коробчук П. «Щоденник україножера»: обійняти й реготати // *Читомо*. 05.12.2014. URL: <https://archive.chytomo.com/uncategorized/shhodennik-ukraiinozhera-obijnyati-j-regotati> (Дата звернення: 18.04.2025)
17. Кригель М., Сарахман Е., Ларін Д. Іван Семесюк: Ми всі довбой*би поголовно. Але у нас в серцях горить вогник свободи // *Українська правда*. 28.01.2022. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/01/28/7321946/> (Дата звернення: 17.04.2025)
18. Культуртригер // Іван Семесюк – про Подерв'янського, Ukie'z, Пирятин, центряків, лицарство та Пса Патрона // Дата публікації 15.10.2023. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=52TaX2o7ByE> (Дата звернення: 18.04.2025)

19. Кучмістика // *Telegram*. Semesyuk. URL: <https://t.me/semesyuk> (Дата звернення 12.04.2025).
20. Лесь Подерев'янський // *YouTube*. URL: https://www.youtube.com/@Les_Podervyanskyi (Дата звернення 12.04.2025).
21. Малинка В. Іван Семесюк: "скандалізація або смерть!" // *Дзеркало тижня*. 11.04.2014 URL: <https://zn.ua/ukr/personalities/tini-zabutih-predkiv-pivstolittya-po-tomu-na-guculschini-zgaduyut-paradzhanova-i-namagayutsya-zberegiti-davni-tradiciji-.html> (Дата звернення 17.07.2024)
22. Михайлова, Р., Тітова, Д. (2024). ПОСТМАЙДАННІ РЕФЛЕКСІЇ У ТВОРЧОСТІ ІВАНА СЕМЕСЮКА. *Вісник Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури*, (2). С. 88-95.
23. Мусієнко Н. Мистецтво Майдану / худож. М. Лунів. Київ, 2015. 100 с.
24. Мухарський А. Жлобологія. // *Наш формат*. Київ. 2013. 384 с.
25. Мухарський А. Сказки русского мира. Київ : Люта справа, 2016. 144 с.
26. Невмержицький С. Іван Семесюк: Мені подобається включити лютню і кайфувати, підтягуватись на турнічку. // *The Claquers*. 09.04.2023. URL: <https://theclaquers.com/posts/11111> (Дата звернення: 12.03.2025)
27. Павленко Ю. Бліц інтерв'ю. 22.11.2014. URL: https://jurpavlenko.blogspot.com/2014/11/blog-post_5.html (Дата звернення: 18.04.2025)
28. Петрова О. Соціальний та художній зміст проекту «Жлобарт». *Наукові Записки Національного університету «Києво-Могилянська академія»*. Том 153. 2014. 5с.
29. Петрова О. Третє Око. Мистецькі студії. Монографічна збірка статей. Київ : ФЕНІКС, 2015. С. 88-98.
30. Підрозділ активних дій Kraken // *сайт*. URL: <https://krkn.army/> (Дата звернення: 07.05.2025)
31. Погуляєвський М. Семесюк: людина, яка здатна на творчий акт – мусить бути політичною. // *Парламент.ua*. 14.12.2020. URL: <https://parlament.ua/interview/semesyuk-lyudina-yaka-zdatna-na-tvorchij-akt-musit-butipolitichnoyu/> (Дата звернення: 25.03.2025)

32. Семесюк І. Еволюція або смерть! Пригоди павіана Томаса. Київ : Люта справа, 2015. 192 с.
33. Семесюк І. Нема чим робить. Збірка віршованих висерів. Київ : Залізний тато, 2018. 88 с.
34. Семесюк І. Серце Апачі. Київ : Люта справа, 2019. 96 с.
35. Семесюк І. Томас. Київ : Люта справа, 2023. 222 с.
36. Семесюк І. Фаршрутка. Київ : Люта справа, 2016. 192 с.
37. Семесюк І. Щоденник Україножера. Київ : Люта Справа, 2014. 192 с.
38. Семесюк. // *Instagram*. semesyuk_ivan. URL: https://www.instagram.com/semesyuk_ivan/ (Дата звернення: 01.05.2025)
39. Семесюкshop // *Онлайн магазин*. URL: https://www.semesyukshop.com/magazyn/?wpf_fbv=1&wpf_filter_cat_0=56 (Дата звернення 14.08.2024)
40. Сергацкова К. Художник Іван Семесюк: «Україна – це балкон без входу, і немає драбини, щоб звідти вилізти». // *Велика ідея*. 24.10.2013. URL: <https://biggggidea.com/practices/1185/> (Дата звернення: 19.04.2025)
41. Сидоренко А. Деколонізація в українському сучасному мистецтві 2010-х початку 2020-х років // *Проблеми методології сучасного мистецтвознавства та культурології : збірник тез IV Міжнародної наукової конференції*. Київ, 16-17 листопада 2022 року. С.129-133.
42. Список картин Пітера Брейгеля Старшого. *Вікіпедія*. URL: <https://surl.li/ywmzud> (Дата звернення: 23.04.2025)
43. Список робіт Ієроніма Босха. *Вікіпедія*. 28.01.2025. URL: <https://surl.li/aaiqus> (Дата звернення: 23.04.2025)
44. Стельмах І. «Жлоби-політики, жлоби-бізнесмени бояться, коли над ними сміються» – Єрмоленко. // *Радіо Свобода*. 04.08.2013. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/25036979.html> (Дата звернення 12.08.2024)
45. Столярчук І. Гімн багаторуких тараситів. // *Kyiv daily*. 25.07.2020. URL: <https://kyivdaily.com.ua/ivan-semesyuk/> (Дата звернення: 12.03.2025)
46. Тітова Д. ОБРАЗ УКРАЇНЦЯ У ТВОРЧОСТІ ІВАНА СЕМЕСЮКА. Розвиток суспільства та науки в умовах цифрової трансформації :

матеріали VIII Міжнародної студентської конференції. 02.05.2025. С. 283-284

47. Трегуб Г. Іван Семесюк: «Хуліганити можна й потрібно осмислено, з орднунгом та чіткою стратегією». // *Український тиждень*. 09. 02.2017. URL: <https://tyzhden.ua/ivan-semesiuk-khulihanyty-mozhna-j-potribno-osmysleno-z-ordnunhom-ta-chitkoiu-stratehiieiu/> (Дата звернення: 12.04.2025)
48. Українська правда // Іван Семесюк про національну ідею, довбо@ів, душнілово, воєнкомат, ентропію Путіна і драму Хлодвіга // Дата публікації 27. 01. 2022. URL: https://www.youtube.com/watch?v=em_JOpgeMUc (Дата звернення: 06.03.2025)
49. hromadske.зміст //Іван Семесюк про «Пирятин» і Ukie'z, воєнні пісні та «совок» | Альберт Цукренко | СучЦукрМуз // Дата публікації 22.11.2023. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=4CqJAm9O5Cc&t=278s> (Дата звернення 05.09.2024)
50. skrupin.ua // Фанат епохи «за Кучми». Іван Семесюк в інтерв'ю Скрипіню на шоу «Пізній вечір» // Дата публікації 26.05.2023. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=BTss-mJzvM> (Дата звернення: 02.05.2025)
51. Ukraïner // Іван Семесюк про лицарство та якісну пам'ять // Дата публікації 17.12.2024. URL: <https://www.ukraïner.net/ivan-semesiuk/>(Дата звернення: 05.05.2025)

ІЛЮСТРАТИВНИЙ МАТЕРІАЛ

Іл. 2.1. Іван Семесюк. Братело. Полотно, темпера. 70×70. 2005

Іл. 2.2. Іван Семесюк. Ой, кіт-коточок, не ходи в лісочок!». Вишивка голка-нитка, аплікація, ґудзики, бісер. 120×80. 2008

Іл. 2.3. Іван Семесюк. Скульптури з виставки ANIMALS. 2008

Іл. 2.4. Іван Семесюк. С дньом Рожденія, брат. Полотно. 2009

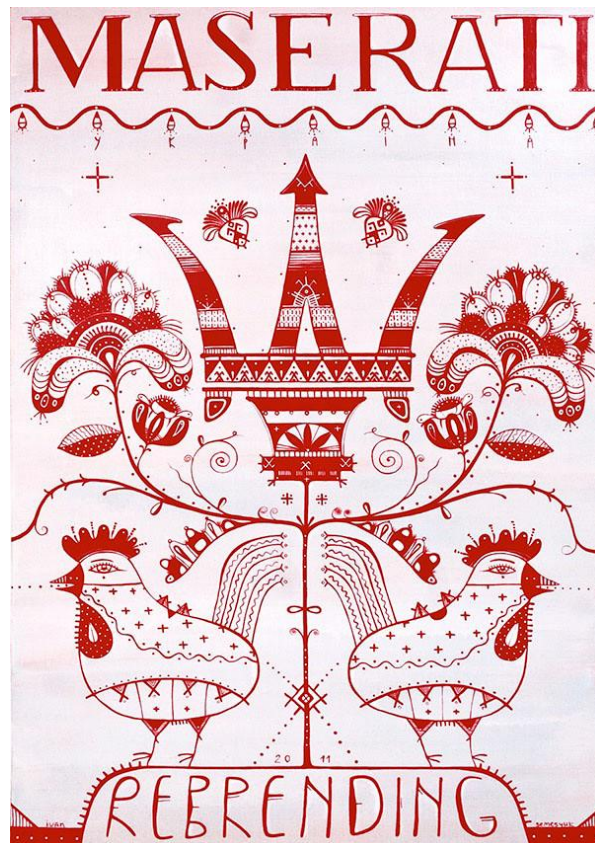
Іл. 2.5. Іван Семесюк. Вторженіє.. 2008

Іл. 2.6. Іван Семесюк. Пан на районі. Полотно. 2008

Іл. 2.7. Іван Семесюк. Воля, або всі йдуть на х*й. 2009

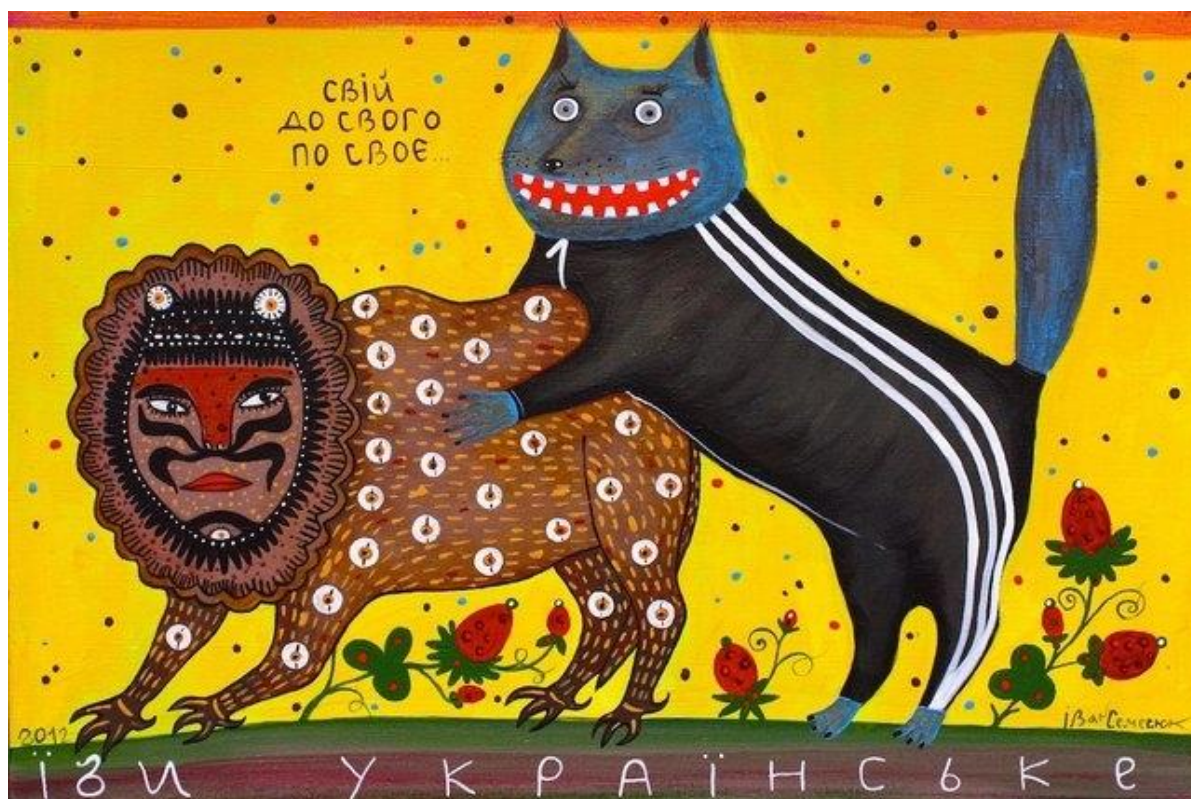
Іл. 2.8. Іван Семесюк. З серії «Традиції. Ребрендинг». 2011

Іл. 2.9. Іван Семесюк. З серії «Традиції. Ребрендинг». 2010

Іл. 2.10. Іван Семесюк. З серії «Свій до свого по своє...». 2012

Іл. 2.11. Іван Семесюк. З серії «Свій до свого по своє...». 2012

Іл. 2.12. Іван Семесюк. Стрики-брики. Полотно, вишивка. 84×94. 2010

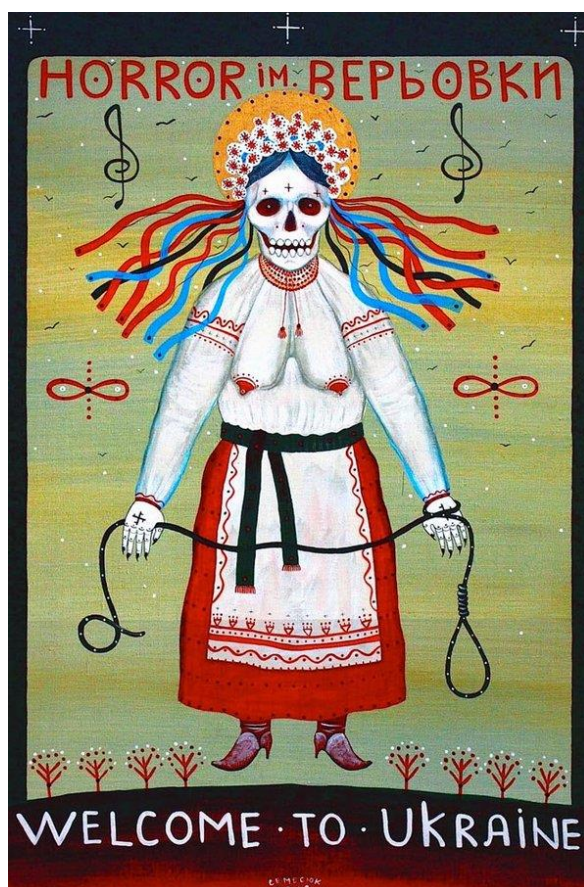
Іл. 2.13. Іван Семесюк. З плакатної серії «Жлобокури». 2013

Іл. 2.14. Іван Семесюк. З плакатної серії «Жлобокури». 2013

Іл. 2.15. Іван Семесюк з друзями, протест 24 листопада 2013

Іл. 2.16. Іван Семесюк. Горрор ім. Верьовки». Полотно, акрил. 90×60. 2013

Іл. 2.17. Іван Семесюк. Законотворець. 2013

Іл. 2. 18. Іван Семесюк. Кротяка-Бандеряка. Полотно, вишивка. 30×30, 2014

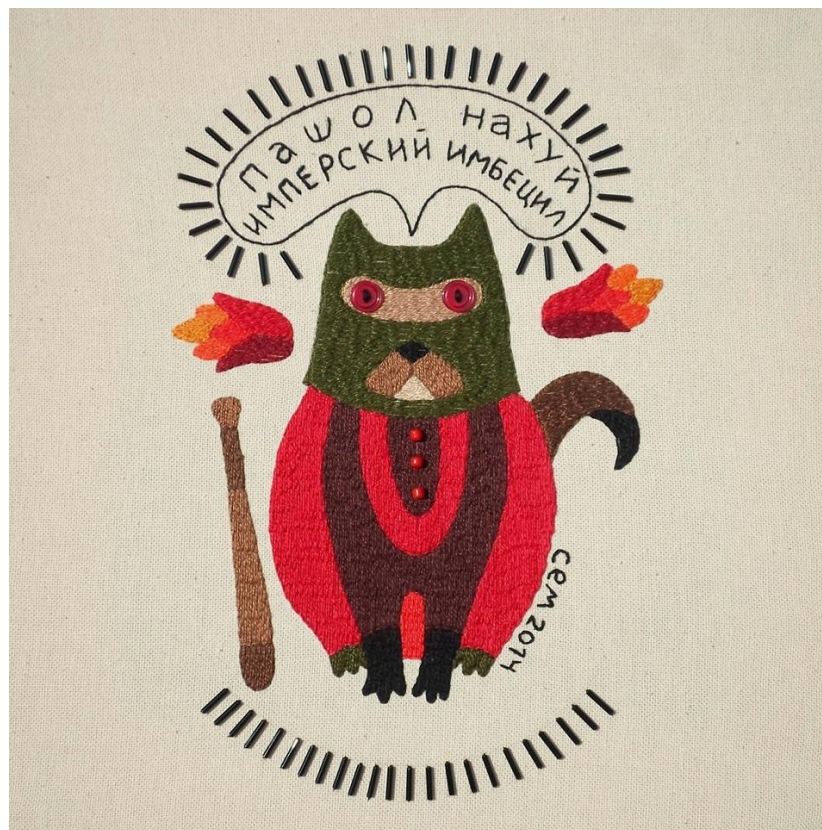
Іл. 2.19. Іван Семесюк. Козакокіт. Полотно, вишивка. 30×30. 2014

Іл. 2.20. Іван Семесюк. Птахо-Бандера. Полотно, вишивка. 30×30. 2014

Іл. 2.21. Іван Семесюк. Жідобандерик. Полотно, вишивка. 30×30. 2014

Іл. 2.22. Іван Семесюк. Пашол на**й імперській імбецил. Полотно, вишивка. 30×30. 2014.
Приватна колекція

Іл. 2.23. Іван Семесюк. Лютіймо. Полотно, вишивка. 30×30. 2014

Іл. 2.24. Іван Семесюк. Разом і до кінця. Полотно, вишивка. 30×30. 2014

Іл. 2.25. Іван Семесюк Родіна мат' зве убивать. 2016

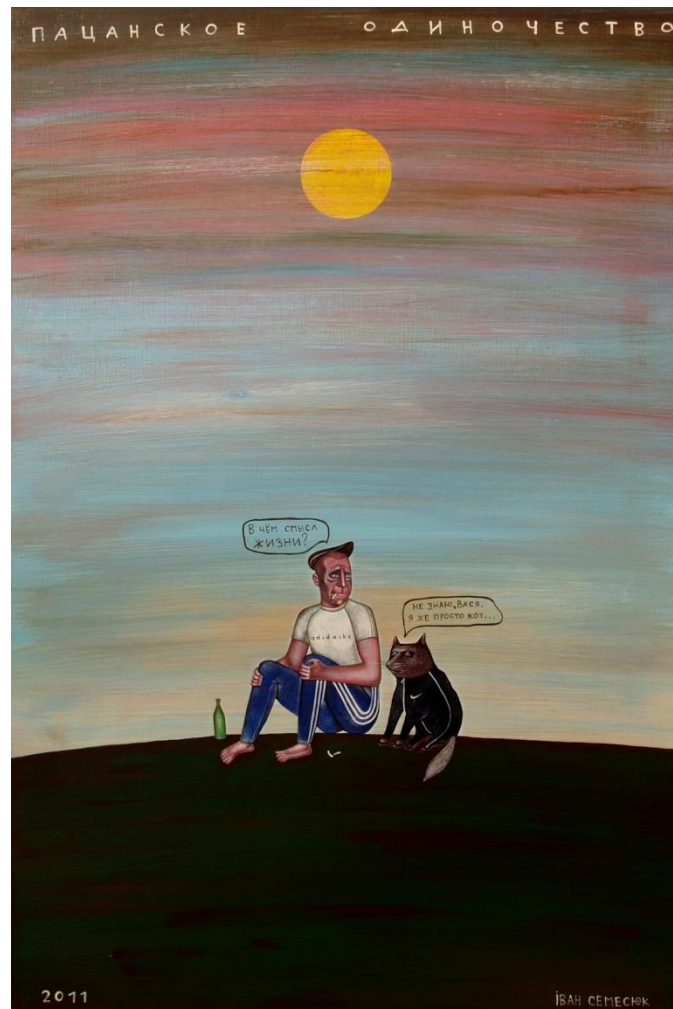
Ил. 3.1. Іван Семесюк. Васі Свинорили з проєкту «Жлоб-арт». Скульптурний гіпс

Ил. 3.2. Іван Семесюк. Вася Хуліган. Скульптурний гіпс. 2025

Іл. 3.3. Іван Семесюк. Вася, подвінь раму. 2009

Іл. 3.4. Іван Семесюк. Пацанське Одіночество. 2011

Іл. 3.5. Іван Семесюк. Є. Гопнічская. 2010

Іл. 3.6. Іван Семесюк. Кіпіш із-зі какой-то овцы. 80×120. Полотно, акрил. 2012

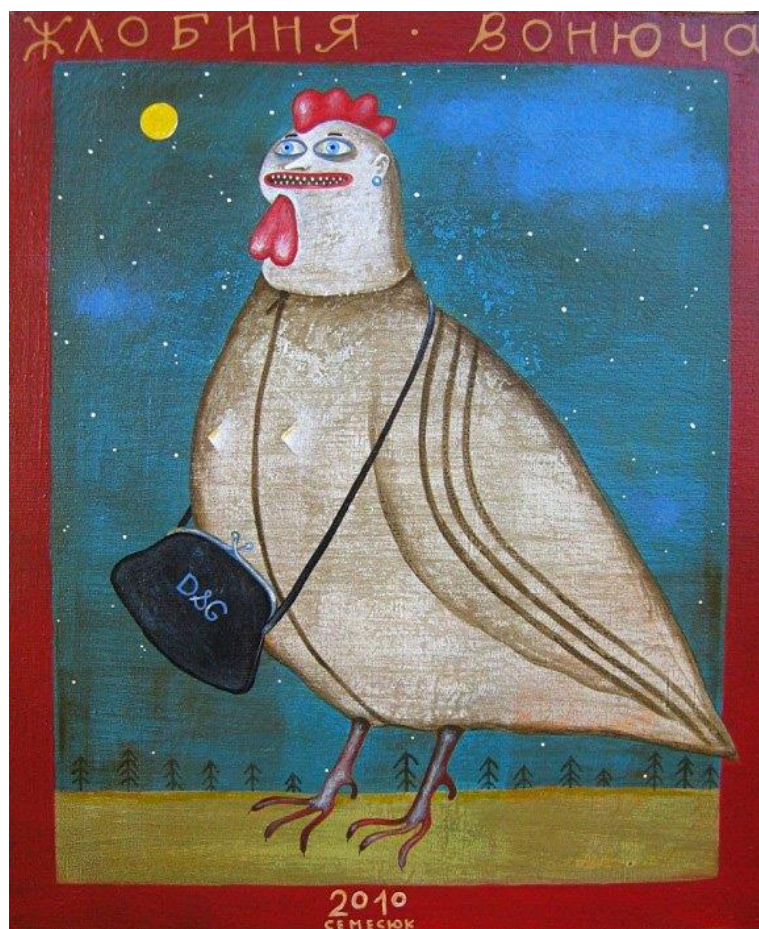
Іл. 3.7. Іван Семесюк. Дама з Васюней.

Іл. 3.8. Іван Семесюк. Рости моє жлобенятко, хай тобі живеться сладко. 2010

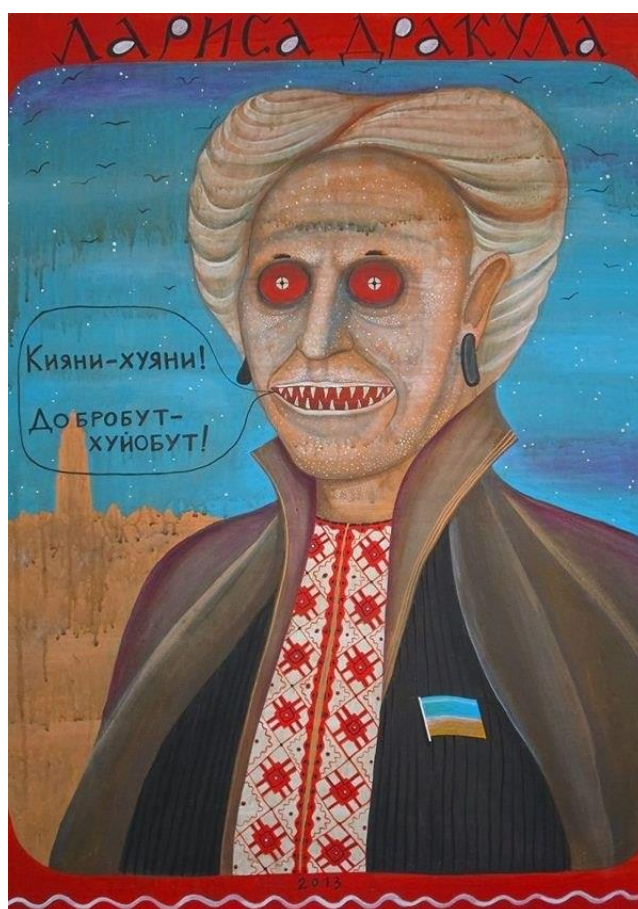
Іл. 3.9. Іван Семесюк. Святой кепарік. 2013

Іл. 3.10. Іван Семесюк. Жлобиня Вонюча. 2010

Іл. 3.11. Іван Семесюк. Кандидат у депутати. 2013

Іл. 3.12. Іван Семесюк. Депутат Київської міської ради Лариса Дракула. 2013

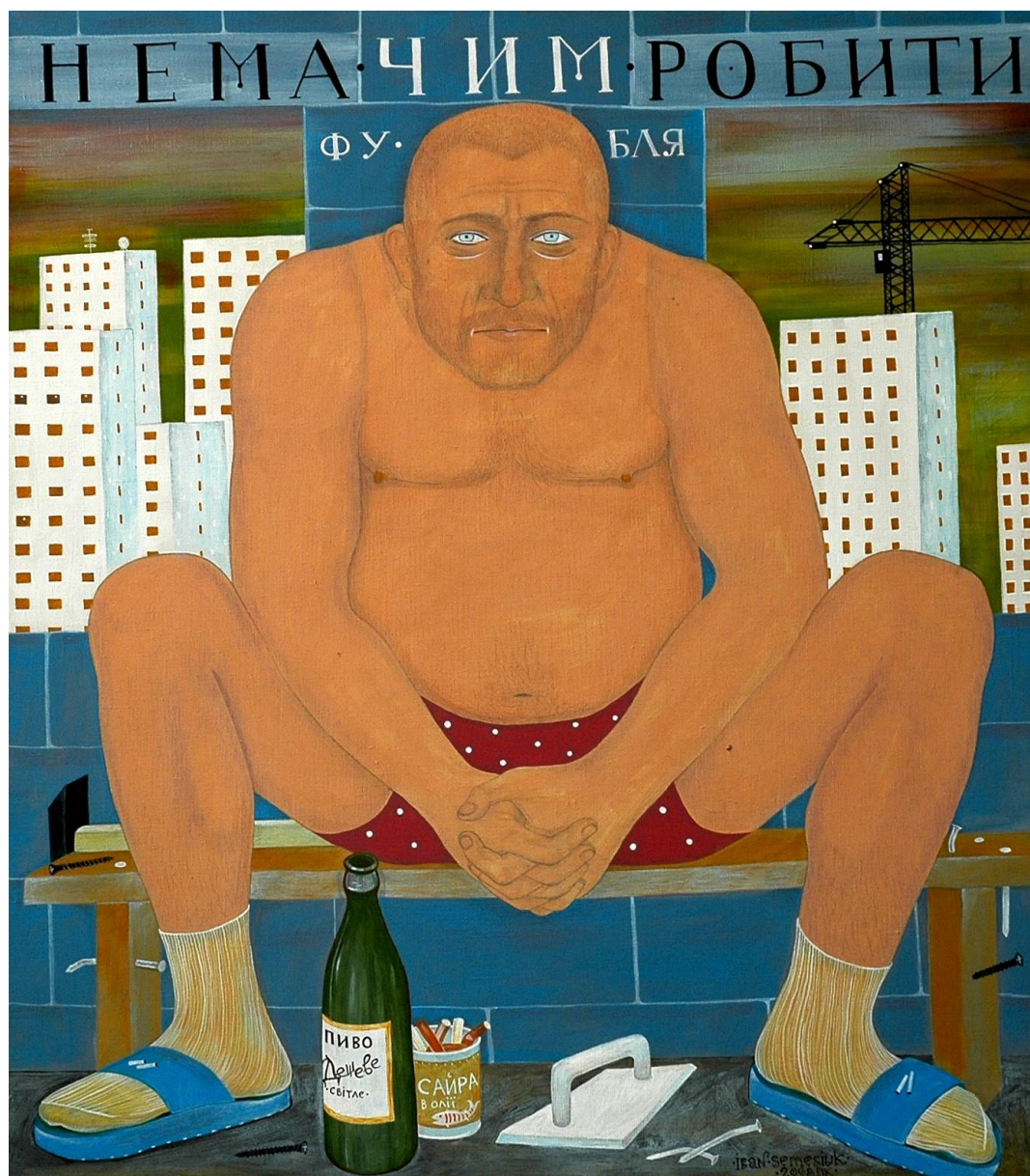
Іл. 3.13. Іван Семесюк. Кармічний братан. 2016

Іл. 3.14. Іван Семесюк. Пацанчик і голуби. 2008

Іл. 3.15. Іван Семесюк. Районне Джуманджі. 2010

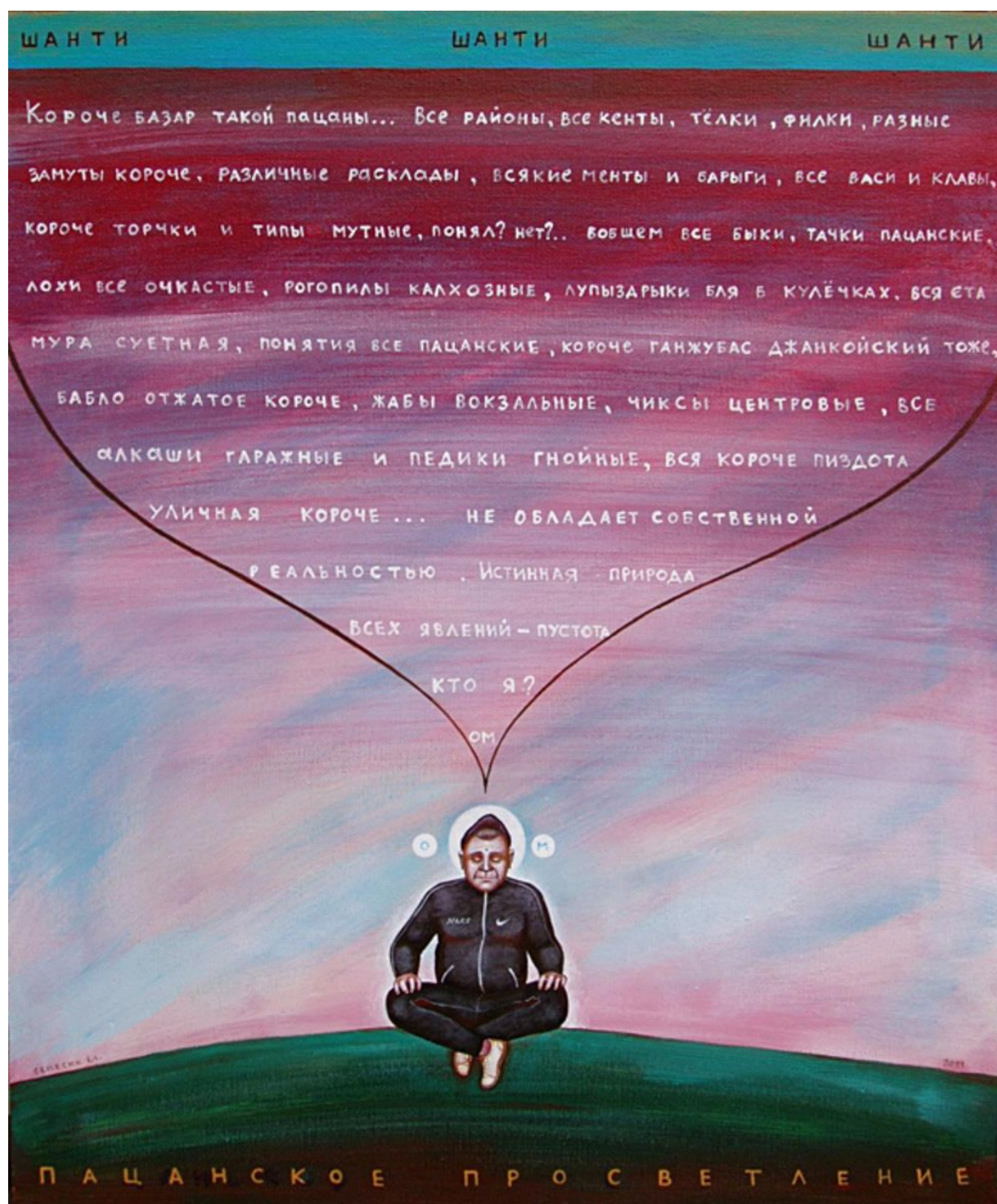
Іл. 3.16. Іван Семесюк. Нема чим робити. 2008

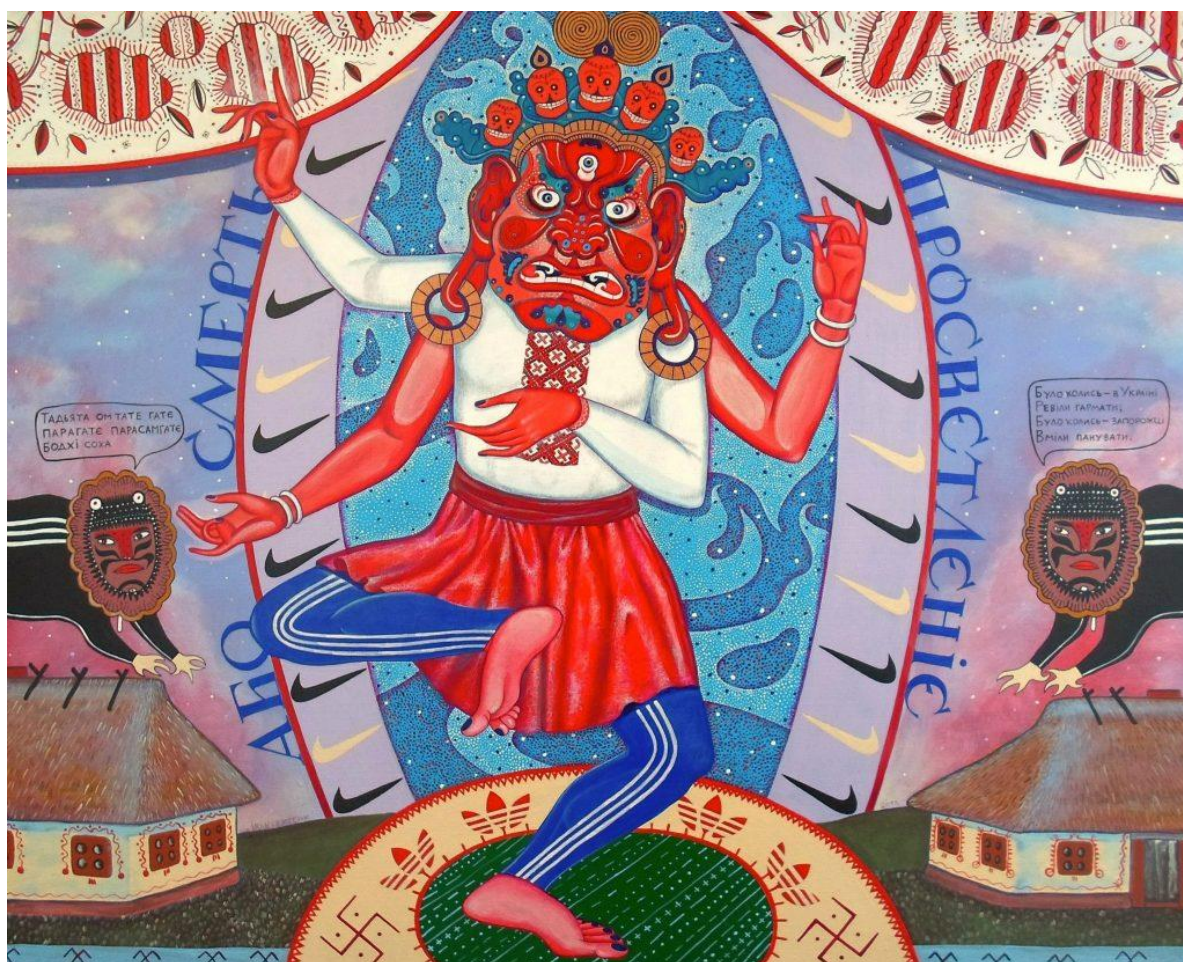
Іл. 3.17. Іван Семесюк. З серії «Свій до свого по своє». 2012

Іл. 3.18. Іван Семесюк. З серії «Свій до свого по своє». 2012

Ил. 3.19. Иван Семесюк. Пацанское просветление. 2014

Іл. 3.20. Іван Семесюк. Колгоспний Махакала. 2012

Ил. 3.21. Иван Семесюк. Иллюстрация до «Сказки русского мира». 2016

Іл. 3.22. Іван Семесюк. Ілюстрація до «Сказкі русського міра». 2016

Іл. 3.23. Іван Семесюк. Від Айови до Білої Церкви. Принт для мерчу. 2018

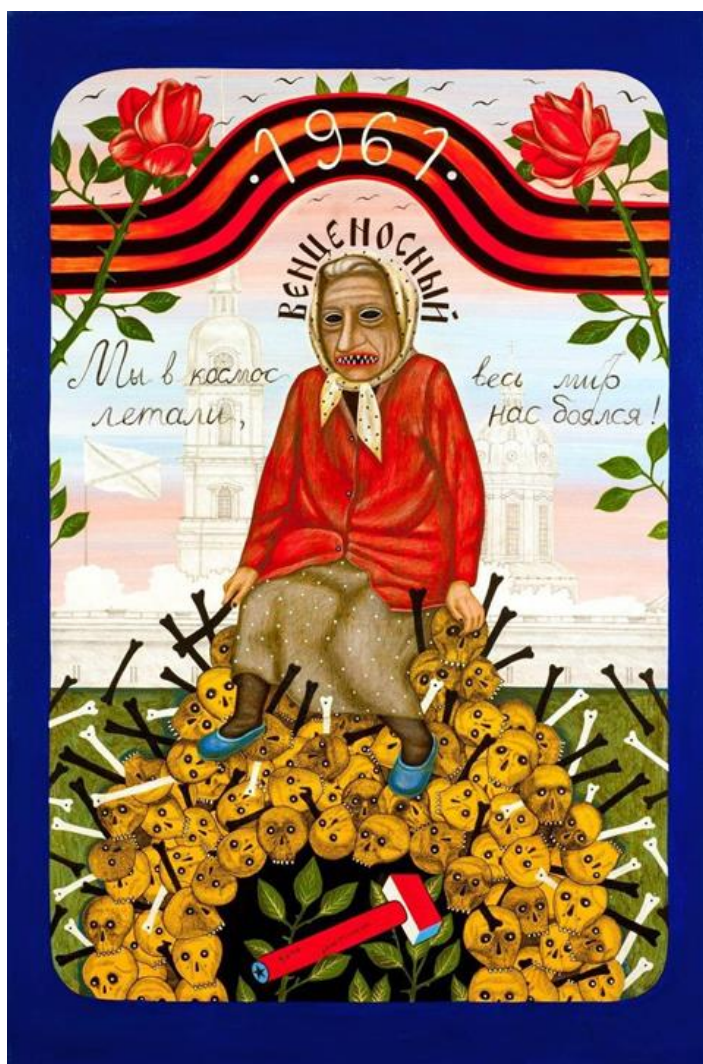
Іл. 3.24. Народна інтернет творчість за мотивами мему «Кривавий Пастор»

Іл. 3.25. Народна інтернет творчість на тему «Зрада чи перемога»

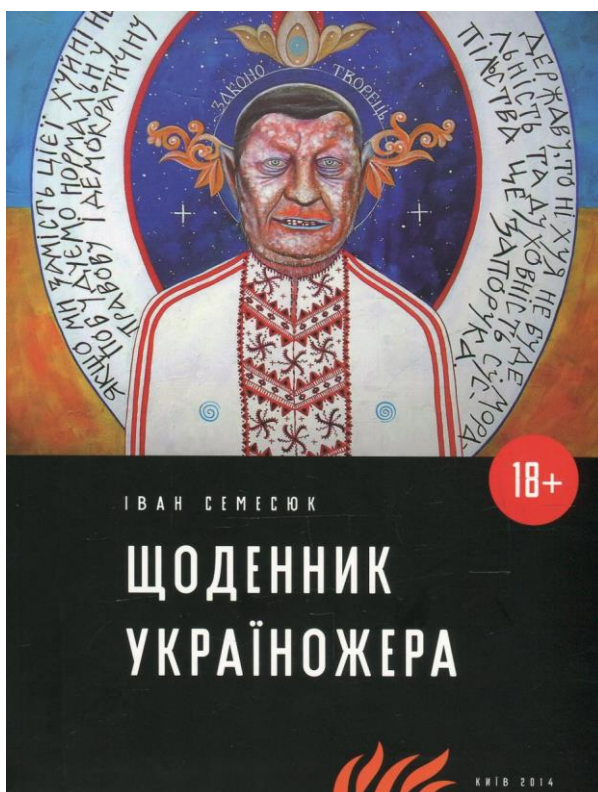
Іл. 3.26. Рекламний борд з маршрутом для росіян. Бровари. 2022

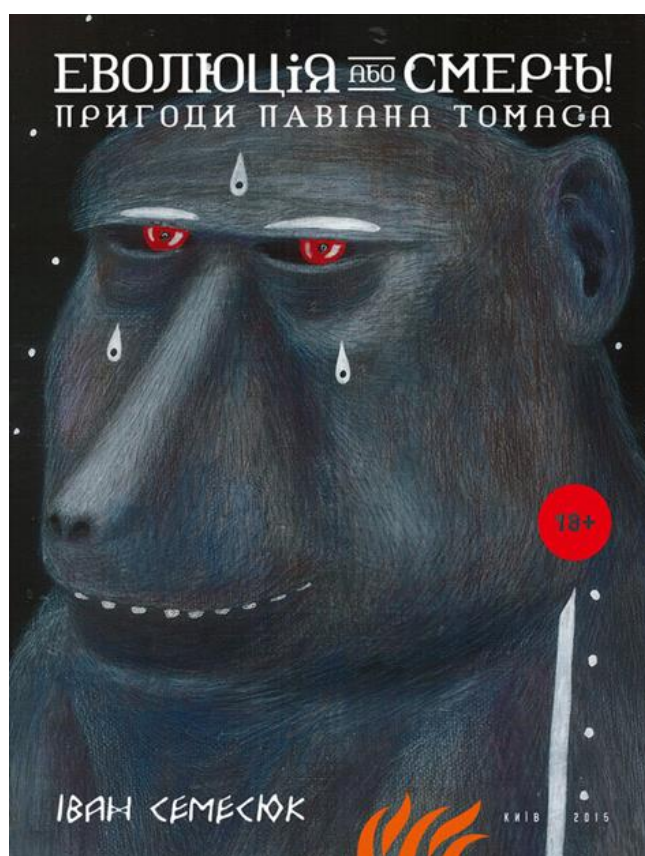
Іл. 3.27. Іван Семесюк. Ілюстрація до книги «Сказки русского мира». 2016

Іл. 3.28. Графіті в росії

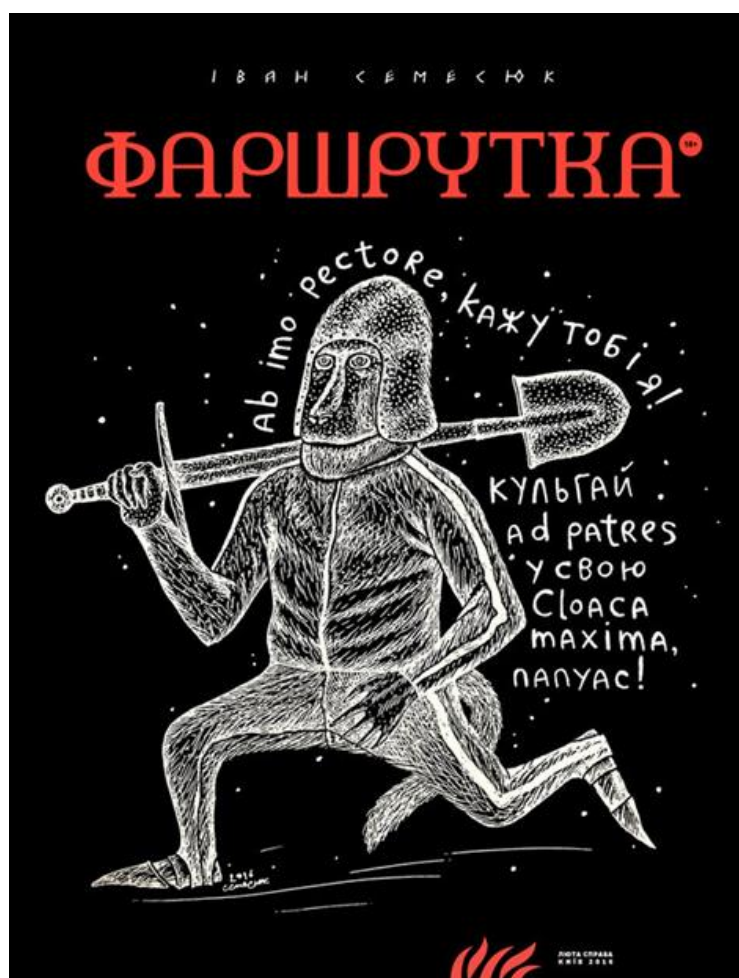
Іл. 3.29. Обкладинка книги Івана Семесюка «Щоденник україножера». Люта Справа. 2014

Іл. 3.30. Обкладинка книги Івана Семесюка «Еволюція або смерть. Пригоди павіана Томаса». Люта Справа. 2015

Іл. 3.31. Обкладинка альбому «Тантра» гурту «Пирятин». 2020

Іл. 3.32. Обкладинка книги Івана Семесюка «Фаршрутка». Люта Справа. 2016

Іл. 3.33. Обкладинка альбому «Атенат» гурту «Пирятин». 2018

Іл. 3.34. Приклад асортименту мерчу з магазину Семесюкshop

Іл. 3.35. Іван Семесюк. У держави три стовпа церква, армія, тюрма. Використовувалося як принт для мерчу. 2018